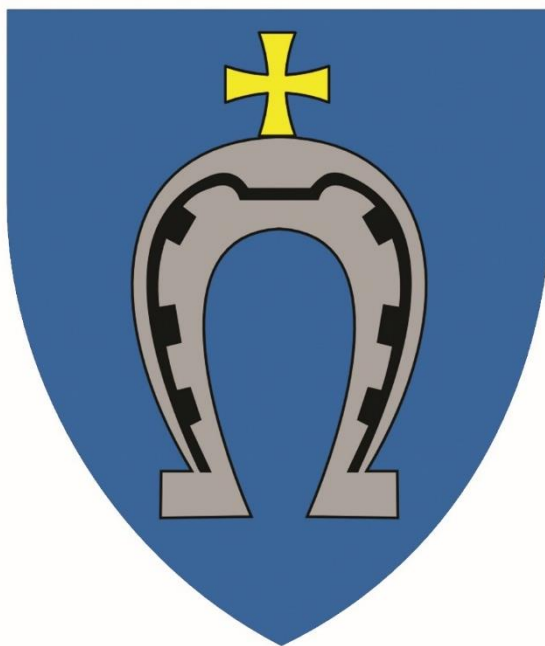

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wielgomłyny na lata 2026-2031

Wielgomłyny 2026

Spis treści

WSTĘP	2
I. METODA PRACY	4
II. DIAGNOZA SYTUACJI W GMINIE	6
Ogólna charakterystyka gminy	6
Ocena sfery społecznej.....	9
Ocena sfery gospodarczej	31
Ocena sfery środowiskowej.....	32
Ocena sfery przestrzenno-funkcjonalnej	34
Ocena sfery technicznej	37
III. ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ BUDOWA WSKAŹNIKA SYNTETYCZNEGO	38
IV. WYNIKI I PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ	53
V. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	55
Wyznaczenie obszaru rewitalizacji i jego podobszarów	55
Delimitacja przestrzenna obszaru rewitalizacji	55
Obliczenia dotyczące wyznaczenia podobszarów rewitalizacji	56
Szczegółowe obliczenia powierzchni podobszarów rewitalizacji	57
Liczba mieszkańców podobszarów rewitalizacji	57
Podsumowanie delimitacji	58
Spis tabel i rysunków	60

WSTĘP

Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji kształtowano przy zaangażowaniu społeczności lokalnej gminy Wielgomłyny. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Wielgomłyny programuje przedsięwzięcia prorozwojowe na obszarze rewitalizacji określonym w uchwale Rady Gminy Wielgomłyny z dnia w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji zawiera następujące elementy, wynikające wprost z ustawy o rewitalizacji:

- szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na tym obszarze,
- opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych,
- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji,
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk,
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
 - listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji,
 - charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań,
- mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych,
- opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu,
- system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji,
- określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji,
- wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania,
- wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:

- zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
- w przypadku konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji - wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu,
- załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku - z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej.

W toku analizy przedsięwzięć rewitalizacyjnych Wójt Gminy Wielgomłyny wykazał, że dokument nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a więc nie jest dokumentem wymagającym przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji podlegał także opiniowaniu przez wymienione w ustawie o rewitalizacji podmioty: Zarząd Powiatu Radomszczańskiego, Zarząd Województwa Łódzkiego, Wojewoda Łódzki, Wojskowe Centrum Rekrutacji w Łodzi, Komendant Powiatowej Straży Pożarnej w Radomsku, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Łodzi, Gminna Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna, operatorzy sieci uzbrojenia terenu (ORANGE POLSKA S.A., PGE DYSTRYBUCJA S.A. Oddział Łódź Rejon Energetyczny Radomsko, Polskie Sieci Elektroenergetyczne, TAURON Dystrybucja S.A., Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ SYSTEM S.A.), Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi, Zarząd Dróg Powiatowych w Radomsku, Krajowy Zasób Nieruchomości, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, RZWK w Warszawie, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Dyrekcja RDLP w Łodzi.

Ponadto na podstawie Obwieszczenia Wójta Gminy z w dniach trwały konsultacje społeczne projektów Gminnego Programu Rewitalizacji. Z ich przeprowadzenia sporządzono raport opublikowany na stronach internetowych gminy Wielgomłyny.

I. METODA PRACY

Gminny Program Rewitalizacji (GPR) to kluczowy dokument planistyczny, który służy wyprowadzeniu konkretnych obszarów gminy ze stanu kryzysowego. Opiera się on na **Ustawie o rewitalizacji** i łączy działania społeczne z inwestycjami infrastrukturalnymi. Posiadanie uchwalonego GPR jest często warunkiem koniecznym do ubiegania się o dotacje z funduszy unijnych na projekty odnowy miast i wsi.

Proces przygotowania dokumentu jest sformalizowany i obejmuje m.in. ustalenie i uchwalenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz liczne konsultacje społeczne. Choć GPR nie jest aktem prawa miejscowego, wyznacza ramy dla rozwoju najbardziej zaniedbanych części gminy. Obszar objęty gminnym programem rewitalizacji jest ograniczony: nie może przekroczyć **20% powierzchni gminy** ani być zamieszkały przez więcej niż **30% liczby mieszkańców gminy**. Nie ma natomiast określonych minimalnych progów powierzchni ani liczby mieszkańców. Ograniczenia te wynikają z Ustawy o rewitalizacji i mają na celu skoncentrowanie działań pomocowych na obszarach, które są faktycznie w stanie kryzysowym (zdegradowanym) i wymagają interwencji. Obszar rewitalizacji może składać się z kilku podobszarów, które nie muszą ze sobą graniczyć.

Zgodnie z wytycznymi praktycznego poradnika dla samorządów, GPR musi określać:

1. **Wizję stanu obszaru** po zakończeniu działań.
2. **Cele i kierunki planowanych zmian**.
3. **Listę planowanych przedsięwzięć** (zarówno twardych, jak nowe inwestycje i remonty, jak i miękkich, jak aktywizacja zawodowa i rozwiązywanie problemów społecznych).

Przepisy nie narzucają minimalnej wielkości obszaru ani minimalnej liczby mieszkańców – decyzja o tym, jaki konkretnie obszar wyznaczyć, należy do władz gminy, pod warunkiem zachowania powyższych limitów (20% powierzchni gminy ani być zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy) i zdiagnozowania negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych).

Metoda pracy jest oparta na wytycznych zawartych w Ustawie o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 roku (z późn. zm.). Zgodnie z nimi istnieje obowiązek zastosowania weryfikowalnych mierników, służących analizie oceny funkcjonowania wyznaczonych jednostek przestrzennych gminy w sferze społecznej oraz sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W celu ustalenia zasięgu obszaru zdegradowanego i finalnie - obszaru rewitalizacji - przeprowadzono badania stanu gminy Wielgomłyny analizując jej uwarunkowania społeczne, które w **Ustawie o rewitalizacji** uznane są za kluczowe do oznaczenia obszaru rewitalizacji, oraz uwarunkowania: gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Celem diagnozy stanu gminy Wielgomłyny jest określenie stopnia występowania negatywnych zjawisk w gminie w każdej ze sfer oraz sumarycznie i w konsekwencji takiej waloryzacji wyznaczenie obszaru lub obszarów wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych. Na tej podstawie następuje ustalenie obszaru zdegradowanego i ostatecznie obszaru rewitalizacji.

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Wielgomłyny wykorzystano szereg metod, uwzględniając wskaźnikowe analizy statystyczne,

jakościowe badania terenowe oraz partycypacyjne podejście z zastosowaniem badań społecznych, co zapisane jest w ustawie.

Niniejsze opracowanie diagnozy stanu gminy obejmuje wyniki analizy wskaźnikowej opracowanej dla obszaru gminy w podziale na przyjęte jednostki referencyjne z uwzględnieniem wyników badań z zakresu pięciu sfer: społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. W badaniach posłużono się szczegółowymi danymi zebranymi przy pomocy Urzędu Gminy Wielgomłyny, Starostwa Powiatowego w Radomsku, Policji, Głównego Urzędu Statystycznego - Bank Danych Lokalnych oraz badań społecznych w postaci ankiety skierowanej do mieszkańców gminy, a także pogłębionych wywiadów indywidualnych z Wójtem Gminy i Pracownikami Urzędu Gminy Wielgomłyny. Materiał kartograficzny uzyskano z Wydziału Geodezji Starostwa Powiatowego w Radomsku oraz Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi. Dane na temat gminy porządkowano w układzie sołectw, które uznano za jednostki referencyjne, bo tylko dla takich obszarów istniała możliwość zebrania niezbędnych do diagnozy informacji.

Dane szczegółowe w zakresie wymienionych pięciu sfer życia na terenie gminy zebrano za pełny rok kalendarzowy 2024 (prace nad diagnozą stanu gminy rozpoczęto w roku 2025), dla diagnozy stanu w zakresie sfery społecznej wykorzystano także dane w ujęciu czterech lat wcześniejszych, celem pokazania perspektywy sytuacji społecznej i gospodarczej w gminie oraz tendencji zmian.

Rezultatem wszystkich wymienionych wyżej działań było wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w gminie Wielgomłyny, a w dalszej kolejności programu rewitalizacji

II. DIAGNOZA SYTUACJI W GMINIE

Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Wielgomłyny leży w południowo-wschodniej części województwa łódzkiego, w powiecie radomszczańskim. Od Radomska gmina oddalona jest ok. 25 km kilometrów, około 55 km od Piotrkowa Trybunalskiego i około 115 km od Łodzi. Graniczy z gminami: Przedbórz, Kobbiele Wielkie, Masłowice i Żytno z powiatu radomszczańskiego oraz gminą Kluczewsko z powiatu włoszczowskiego w województwie świętokrzyskim. Powierzchnia gminy wynosi 123,1 km², zamieszkuje ją 4266 osoby (stan na 31.12.2024 r.)

Na obszarze gminy przeważa zabudowa zagrodowa uzupełniania przez tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Tereny zabudowy wielorodzinnej zlokalizowane są na terenie miejscowości Niedospielin i Wielgomłyny. Zabudowę mieszkaniową uzupełniają tereny usługowe w poszczególnych miejscowościach oraz zabudowa produkcyjna. Największe zakłady produkcyjne znajdują się w miejscowościach Niedospielin i Wólka Bankowa. W większości miejscowości dominuje zabudowa w postaci pasm wzdłuż dróg. Wyjątek stanowią Wielgomłyny, których rozplanowanie jest bardziej złożone z czytelnym centrum na skrzyżowaniu głównych szlaków komunikacyjnych przecinających miejscowość. Niemalże cała gmina jest zwodociągowana. Na jej terenie funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków. Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywa się poprzez sieć średniego napięcia składającą się z linii napowietrznych 15 kV wyprowadzonych ze stacji transformatorowych zlokalizowanych w Radomsku i na obszarze gminy Przedbórz.

Grunty na terenie gminy to w przeważającej części własność prywatna. Część gminy zajmują grunty stanowiące własność państwową, do których zaliczyć należy przede wszystkim istniejące lasy państwowe. W przypadku pozostałych form dominują grunty pozostałe oraz grunty będące własnością komunalną.

Rysunek 1. Położenie gminy Wielgomłyny

Źródło: Projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wielgomłyny

Gmina Wielgomłyny pod względem administracyjnym podzielona jest na 18 sołectw, na które składa się 36 miejscowości. Są to:

- sołectwo Goszczowa: miejscowości Goszczowa, Niwa Goszczowska, Sroków, Borecznica,
- sołectwo Karczów: miejscowości Karczów, Kubiki, Wólka Bankowa,
- sołectwo Kruszyzna: miejscowość Kruszyzna,
- sołectwo Krzętów: miejscowość Krzętów,
- sołectwo Myśliwczów: miejscowości Myśliwczów, Myśliwczów Kolonia, Bogusławów, Maksymów
- sołectwo Niedospielin: miejscowość Niedospielin,
- sołectwo Pratkowice: miejscowość Pratkowice,
- sołectwo Perzyny: miejscowość Perzyny,
- sołectwo Rogi: miejscowość Rogi,
- sołectwo Rudka: miejscowość Rudka,
- sołectwo Sokola Góra: miejscowość Sokola Góra,
- sołectwo Trzebce: miejscowość Trzebce,
- sołectwo Wielgomłyny Kolonia: miejscowości Wielgomłyny ul. Ogrodowa, ul. Przedborska, ul. Zagórska,
- sołectwo Wielgomłyny: miejscowości Anielin, Borowiec, Wielgomłyny ul. Częstochowska, ul. Polna, ul. Krzętowska, ul. Radomszczańska, ul. Rynek,

- sołectwo Wola Kuźniewska: miejscowości Wola Kuźniewska, Popielarnia, Odrowąż, Zacisze, sołectwo Wola Życińska: miejscowości Wola Życińska, Błonie,
- sołectwo Zagórze: miejscowości Zagórze, Dębowiec, Grabowiec, Niwa Zagórska, Wólka Włosciańska, Zawodzie,
- sołectwo Zalesie: miejscowość Zalesie.

Celem przeprowadzenia analiz dotyczących występowania i natężenia wybranych zjawisk społecznych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i gospodarczych, w dalszej części dokumentu uwzględniono podział gminy na sołectwa. Zejście do „najniższych” jednostek podziału administracyjnego pozwala na skupienie się na najbardziej wymagających wsparcia fragmentach gminy oraz na koncentrację działań zamiast ich rozproszenia, które mogłoby powodować mniejszą ich skuteczność i efektywność. Taka metodyka wytypowania podstawowych jednostek przestrzennych do waloryzacji gminy związana jest także z możliwością pozyskania potwierdzonych danych dotyczących gminy Wielgomłyny dot. sytuacji społecznej, a także sfer: środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i gospodarczej. Dane, które są niezbędne do dokonania analiz gromadzone są w układzie sołectw, stąd też będą one uznane w niniejszym opracowaniu jako podstawowe jednostki przestrzenne i poddane waloryzacji w celu wskazania obszarów znajdujących się w stanie kryzysu społecznego oraz oceny stanu funkcjonowania pozostałych analizowanych sfer.

Tabela 1. Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach analitycznych – sołectwach w 2024 r.

Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców
gmina	4300
Goszczowa	219
Karczów	211
Kruszyna	165
Krzętów	600
Myśliwczów	357
Niedośpielin	413
Perzyny	102
Pratkowice	178
Rogi	143
Rudka	206
Sokoła Góra	173
Trzebce	211
Wielgomłyny	556
Wielgomłyny Kolonia	227
Wola Kuźniewska	167
Wola Życińska	18
Zagórze	298
Zalesie	56

Tabela 2. Liczba mieszkańców ulic w miejscowości Krzętów w 2024 r.

Ulica	Liczba mieszkańców
1000-lecia	65
Dolna	205
Górna	188
Krzętowska	15
Leśna	23
Rolna	9
Stodolna	95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłyny

Ocena sfery społecznej

Analiza danych w sferze społecznej jest kluczowym elementem diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Opracowując analizę występowania problemów społecznych łącznie w gminie Wielgomłyny i w poszczególnych sołectwach wybrano trzynaście wskaźników, które obrazują szereg zróżnicowanych problemów społecznych, o których mówi *Ustawa o Rewitalizacji*.

Problemy, które wskazano jako istotne dla gminy i poddano analizie to: kwestie demograficzne, w tym starzenie się społeczeństwa, problem bezrobocia i aktywności gospodarczej, zagadnienia dotyczące osób wymagających wsparcia ekonomicznego, problemy w zakresie bezpieczeństwa, poziom edukacji i aktywności społeczeństwa. Zgodnie z wytycznymi ustawowymi analizie w sferze społecznej poddano także zagadnienia dostępności pozwalające ocenić sytuację osób o szczególnych potrzebach, w tym w szczególności osobom z niepełnosprawnościami czy osobom starszym, które z uwagi na sytuację życiową zmuszone są do korzystania z pomocy społecznej lub wymagają dodatkowej oferty wsparcia.

Na podstawie zebranych danych obliczono następujące wskaźniki: stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do ogółu ludności [%], stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym [%], stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym [%], udział osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym [%], udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%], udział bezrobotnych po 50. r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych [%], udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych [%], korzystający z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 1000 ludności, korzystający z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 ludności gminy, przestępstwa i wykroczenia na 1000 mieszkańców, średnie wyniki uczniów na egzaminie ósmoklasisty [%], czytelnicy na 1000 mieszkańców, organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców.

Do opracowania wskaźników zastosowanych do analizy wykorzystano dane pochodzące m.in. z Urzędu Gminy Wielgomłyny, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego

Ośrodka Kultury, szkół podstawowych, a także Powiatowej Komendy Policji, Powiatowego Urzędu Pracy oraz dla analiz porównawczych dostępne statystyki publiczne GUS. Z uwagi na fakt, iż proces rewitalizacji ma służyć przede wszystkim wyprowadzeniu gminy ze stanu kryzysowego, to właśnie kwestie społeczne miały kluczowe znaczenie dla wyznaczenia obszaru lub obszarów, na których będzie przeprowadzona rewitalizacja.

Zebrane dane przedstawiają stan za ostatni pełny rok kalendarzowy – tj. na 31.12.2024. W jednym przypadku (wyniki egzaminów ośmioklasistów), gdy nie było możliwe pozyskanie aktualnych danych, wskaźniki przyjmują wartości z roku 2023.

Na koniec 2024 r. gminę Wielgomłyny zamieszkiwały 4266 osoby, w tym najwięcej (600 – 14,06 całej liczby mieszkańców gminy %) w Krzętowie i 548 (12,85%) w Wielgomłynach)¹. Gęstość zaludnienia w badanym okresie wynosiła 37 os./km², podczas gdy w powiecie radomszczańskim – 73,9 os./km², a w województwie łódzkim – 128 os./ km². To pokazuje, że zagęszczenie zwiększa się w skali powiatu dwukrotnie, a w skali województwa ponad trzykrotnie.

Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z danymi GUS liczba ludności w gminie w stały sposób ulega zmniejszeniu i jest to trend stały od 20 lat.² Zmiana liczby ludności zależy od: przyrostu naturalnego (czyli różnicy między liczbą urodzeń i zgonów) oraz salda migracji (a więc różnicy między napływem na dany teren i odpływem z niego). Rozpatrując wartości przyrostu naturalnego należy zauważyć niepokojące zjawisko polegające na utrzymywaniu się wysokiego ujemnego przyrostu naturalnego, co ilustruje poniższa tabela. Podobnie niepokojące są wyniki dotyczące migracji. Ludzie osiedlają się na terenach, których perspektywy rozwojowe postrzegają z optymizmem, natomiast spontaniczna emigracja z danego terenu jest zawsze sygnałem zagrożenia, zapaścią rozwojową.

Tabela 3. Bilans demograficzny w gminie Wielgomłyny w 2024 r.

Nazwa sołectwa	Liczba urodzeń	Liczba zgonów
gmina	39	61
Goszczowa	2	5
Karczów	3	1
Kruszyna	1	1
Krzętów	3	7
Myśliwczów	4	5
Niedośpielin	6	4
Perzyny	0	1
Pratkowice	0	4
Rogi	1	1
Rudka	2	4
Sokoła Góra	5	4

¹ Miejscowość Krzętów – jest swoistym centrum rekreacji i turystyki rozwijającej się wzdłuż doliny Pilicy w gminie, zaś miejscowość Wielgomłyny, stanowi centrum administracyjne i usługowo-handlowe gminy.

² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wielgomłyny 2015 [<https://mpzp.igeomap.pl/doc/radomsko/wielgomlyny/000.pdf>]

Trzebce	1	3
Wielgomłynny	5	7
Wielgomłynny Kolonia	1	1
Wola Kuźniewska	2	6
Wola Żyćńska	0	0
Zagórze	2	7
Zalesie	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłynny

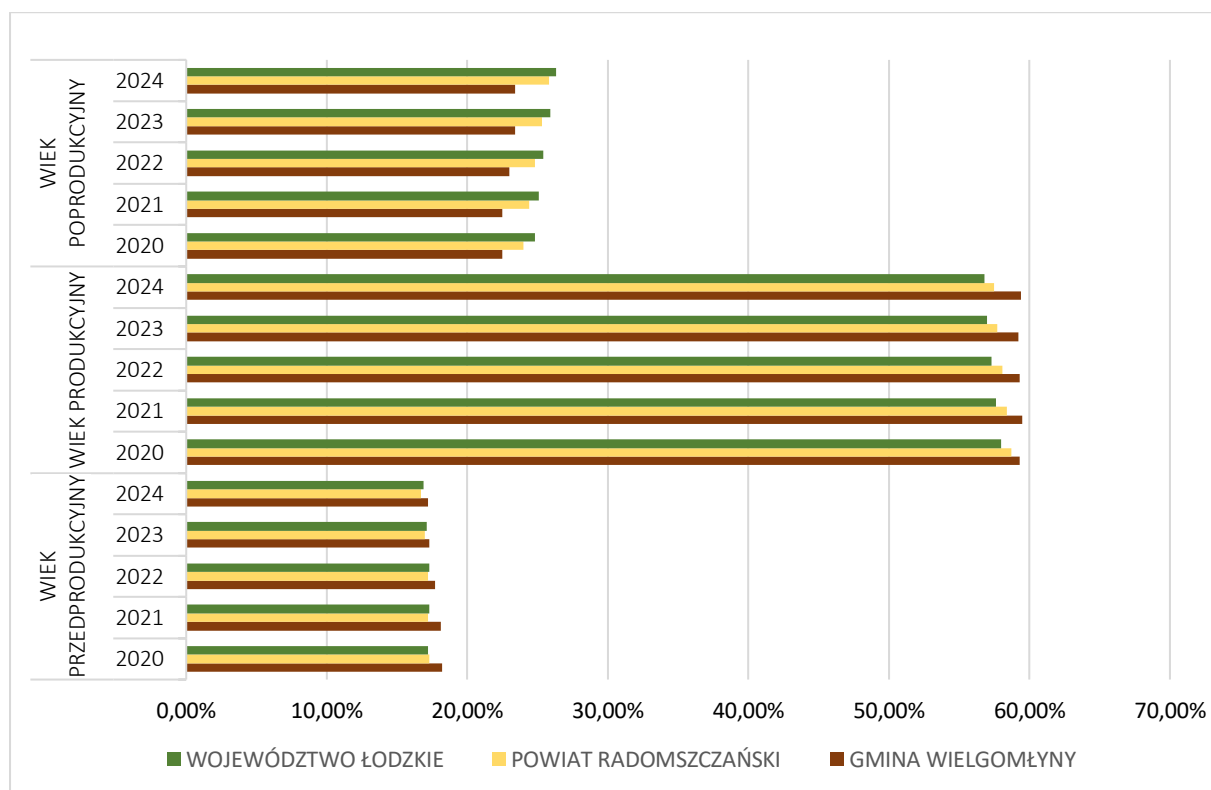
Tabela 4. Bilans migracji w gminie Wielgomłynny w 2024 r.

Nazwa sołectwa	Liczba osób zameldowanych	Liczba osób wymeldowanych
gmina	50	49
Goszczowa	1	4
Karczów	0	0
Kruszyna	0	2
Krzętów	11	12
Myśliwczów	4	2
Niedośpielin	3	7
Perzyny	0	0
Pratkowice	4	2
Rogi	0	2
Rudka	3	2
Sokoła Góra	4	1
Trzebce	3	0
Wielgomłynny	6	4
Wielgomłynny Kolonia	0	5
Wola Kuźniewska	2	3
Wola Żyćńska	1	0
Zagórze	6	2
Zalesie	2	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłynny

Udział ekonomicznych grup wieku ludności jest zbliżony w gminie Wielgomłynny, powiecie radomszczańskim i województwie łódzkim. Podobnie jak w całym kraju, w ostatnich kilku latach zauważyć można wzrost udziału liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa. W województwie i powiecie wzrost ten wyniósł odpowiednio + 0,4% i + 0,5%, względem roku 2023, natomiast w gminie Wielgomłynny 0%. Wzrost ten wykazuje niewielką, ale stałą tendencję. Jednocześnie w gminie wyższy względem województwa i powiatu jest udział mieszkańców w wieku produkcyjnym (59,4% wobec 57,5% w powiecie radomszczańskim i 56,8 % w województwie łódzkim) i od 2020 roku wykazuje on

stałą tendencję, zaś ilość osób w wieku przedprodukcyjnym 17,2% i wykazuje od 2020 roku minimalną tendencję spadkową.

Rysunek 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogólnej ludności gminy Wielgomłyny [%] w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Z uwagi na istotę wpływu osób w wieku produkcyjnym w stosunku do osób w wieku przed i poprodukcyjnym na stan ekonomii w gminie Wielgomłyny, przeanalizowano zagadnienia związane z obciążeniem demograficznym, wykorzystując różne wskaźniki dla poszczególnych grup wiekowych. Stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do ogółu ludności gminy Wielgomłyny wynosi w gminie 21,2%, przekłada się to na 905 osób w wieku poprodukcyjnym. W liczbach bezwzględnych najwięcej osób w tej grupie wiekowej zamieszkuje Wolę Życińską (61,1%), na kolejnych miejscach są sołectwa: Pratkowice – 27,1%, Karczów – 24,5%, Sokola Góra – 23,8% i Rudka 23,2%. Najbardziej korzystne wartości wskaźnika dotyczą miejscowości Kruszyna, Perzyny, Rogi, w których odpowiednio wynosi on: 15,4%, 15,7% i 16,8%.

Tabela 5. Współczynnik starości demograficznej w gminie Wielgomłyny w 2024 r. [%].

Sołectwo	Współczynnik
średnia gminy	21,4
Goszczowa	16,9
Karczów	24,6
Kruszyna	17,0
Krzętów	21,5
Myśliwczów	21,3
Niedośpielin	21,5
Perzyny	15,7
Pratkowice	27,0
Rogi	16,8
Rudka	23,8
Sokoła Góra	23,7
Trzebce	19,9
Wielgomłyny	22,3
Wielgomłyny Kolonia	22,0
Wola Kuźniewska	22,2
Wola Życińska	61,1
Zagórze	19,5
Zalesie	19,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłyny

Kolejnym wskaźnikiem demograficznym, który przeanalizowano, jest wskaźnik obciążenia demograficznego, ukazujący stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (czyli przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) do liczby osób w wieku produkcyjnym. Im wyższy wskaźnik, tym większe jest obciążenie gospodarki i społeczeństwa liczbą osób zależnych, odzwierciedlając starzenie się społeczeństwa i wpływając na systemy emerytalne i rynek pracy. W Polsce w ostatnich latach wskaźnik ten systematycznie, przekraczając 54% w 2023 r., co oznacza, że na 100 osób pracujących przypadało prawie 55 osób niepracujących. Dla gminy Wielgomłyny wartość tego wskaźnika jest bardzo wysoka i wynosi 66,1%, jest zdecydowanie wyższy niż średnia dla Polski, co oznacza, że 66 osób w wieku poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym przypadało na 100 osób w wieku produkcyjnym. Tak wysoki wskaźnik to wyzwanie dla polityki społecznej oraz gospodarczej. Przede wszystkim obciążenie osób pracujących może rosnąć. Udział osób w wieku nieprodukcyjnym może być problematyczny dla gospodarki nie tylko z tytułu większych nakładów na seniorów – rosnące znaczenie seniorów będzie także kształtować politykę gminy. Obecnie, gdy seniorzy są relatywnie niewielką grupą społeczną, już mają wiele przywilejów. Gdy ich udział w społeczeństwie jeszcze się zwiększy, polityka może być ukierunkowywana jeszcze bardziej pod kątem seniorów, co przyczyni się do kreowania antyinnovacyjnej polityki. Natomiast niższy udział mieszkańców w wieku produkcyjnym może z kolei doprowadzić do problemów na lokalnym rynku pracy, ponieważ lokalne firmy mogą mieć kłopoty z pozyskaniem pracowników.

Najwyższy wskaźnik obciążenia demograficznego występuje w miejscowości Wola Żyćńska, gdzie wynosi 350%, jest zatem ponad pięciokrotnie wyższy niż dla obszaru całej gminy. Sołectwo to pod kątem starości społeczeństwa wykazuje skrajne wartości, co zwraca uwagę na zastosowanie rozwiązań wspierających seniorów. Najlepszą sytuację pod tym względem mają sołectwa: Perzyny – wskaźnik 43,7%, Kruszyna – 45,6% i Goszczowa – 51,4%.

Tabela 6. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Wielgomłyny w 2024 r. [%]

Sołectwo	Wskaźnik
średnia gminy	66,3
Goszczowa	51,0
Karczów	75,8
Kruszyna	48,6
Krzętów	67,1
Myśliwczów	59,4
Niedośpielin	68,6
Perzyny	43,7
Pratkowice	74,5
Rogi	68,2
Rudka	70,2
Sokoła Góra	78,4
Trzebce	64,8
Wielgomłyny	72,7
Wielgomłyny Kolonia	64,5
Wola Kuźniewska	65,3
Wola Żyćńska	350,0
Zagórze	68,4
Zalesie	55,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłyny

Indeks starości pokazuje z kolei stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. To kluczowy wskaźnik demograficzny, określający stopień starzenia się społeczeństwa, wyrażany jako liczba osób w wieku 65+ na 10 osób w wieku 0-14> W Polsce, według danych GUS z kwietnia 2025 roku, indeks starości wynosi 141, z czego wynika, że na 100 dzieci przypada 141 seniorów, wskazuje to na postępujące starzenie się polskiego społeczeństwa. W gminie Wielgomłyny wskaźnik ten wynosi 114, 3% co oznacza, że na 100 dzieci zamieszkuje ją 114 seniorów. Ale na tym tle są sołectwa wyróżniające się negatywnie, należy do nich: Wola Żyćńska - 366,7% (na 100 dzieci – 366 seniorów!!!), oraz Pratkowice - 171,4% i Karczów -133,3%. Pokazuje to zatem m.in., iż w gminie wystąpią w przyszłości problemy z zapewnieniem opieki nad osobami starszymi, a jednocześnie, że mogą być problemy z dostępem do osób aktywnych zawodowo. Najlepsza sytuacja występuje w sołectwach: Rogi (wskaźnik 70%), Zagórze (92,1%) i Kruszyna (96,2%).

Tabela 7. Wskaźnik indeksu starości w gminie Wielgomłyny w 2024 r. [%]

Sołectwo	Wskaźnik
średnia gminy	116,4
Goszczowa	100
Karczów	133,3
Kruszyna	107,7
Krzętów	115,2
Myśliwczów	133,3
Niedośpielin	112,7
Perzyny	106,7
Pratkowice	171,4
Rogi	70,6
Rudka	136,1
Sokoła Góra	117,1
Trzebce	102,4
Wielgomłyny	112,7
Wielgomłyny Kolonia	128,2
Wola Kuźniewska	127,6
Wola Życińska	366,7
Zagórze	92,1
Zalesie	122,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłyny

Wysoki odsetek osób starszych powoduje konieczność zapewnienia im odpowiednich usług publicznych, w tym opiekuńczych. Jednocześnie zwiększa obciążenie pomocy społecznej. Osoby starsze to często także osoby z niepełnosprawnościami, zwłaszcza problemami z poruszaniem się. Dlatego w analizie sytuacji gminy wykorzystano również wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Na terenie gminy otrzymuje tą pomoc łącznie 58 osób, jednak w przypadku sołectw: Wielgomłyny i Wola Kuźniewska jest to po 10 osób w każdej jednostce co wskazuje obecność istotnych problemów w tych sołectwach. Oznacza to konieczność wyposażenia tych miejscowości w udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami, na kolejnych miejscach pod tym względem znajdują się sołectwa: Niedośpielin (8 osób), Myśliwczów (7 osób), Krzętów oraz Rudka (po 6 osób). Kwestie pomocy społecznej będą przedstawione w dalszej części opracowania.

Tabela 8. Mieszkańcy poszczególnych jednostek analitycznych korzystający z pomocy społecznej w gminie Wielgomłyny w 2024 r.

Nazwa sołectwa	Liczba osób objętych pomocą społeczną (na rok 2024) ze względu na					Świadczenia rodzinne (liczba osób)	liczba osób objętych działaniami komisji	liczba "niebieskich kart"
	ogółem	ubóstwo	niepełno- sprawność	bezrobocie	alkoholizm i narkomanię	2024	2024	2024
Goszczowa	4	4	2	0	0	33	0	0
Karczów	8	5	3	0	1	19	0	0
Kruszyna	5	4	1	1	1	10	0	0
Krzętów	6	5	6	2	3	46	2	0
Myśliwczów	13	13	7	4	1	44	0	0
Niedośpielin	13	13	8	2	3	46	1	0
Perzyny	1	1	1	0	0	13	1	0
Pratkowice	7	6	1	3	1	12	1	2
Rogi	17	16	0	1	0	23	0	0
Rudka	11	11	6	3	3	26	0	0
Sokola Góra	8	5	2	1	0	17	0	0
Trzebce	6	6	0	0	0	20	0	0
Wielgomłyny	24	23	10	3	5	55	2	0
Wielgomłyny Kolonja	3	3	0	1	3	12	0	0
Wola Kuźniewska	10	4	10	0	1	9	0	0
Wola Życińska	2	2	1	0	1	3	0	0
Zagórze	0	0	0	0	0	16	0	0
Zalesie	1	1	0	1	0	3	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłyny

Negatywny jest fakt wzrostu poziomu bezrobocia od 2023 roku (w 2024 – 81 osób³, wobec 79 osób w 2023 roku) i co warto podkreślić po zaobserwowanej tendencji jego spadku

³ Wg Banku Danych Lokalnych GUS tych osób było 88, ale wg danych lokalnych – Urząd Gminy i Urząd Powiatowy, w 2024 była to liczba 81 osób i taką przyjęto w analizie)

od 2020 roku do 2022 (z 81 osób do 70). Mimo tego jednoznacznie niepożądanego zjawiska należy zauważyć, że w gminie Wielgomłyny poziom tego spadku był niewielki i może mieć charakter jednostkowy, wobec zaobserwowanych tendencji z lat minionych. Zwiększeniu uległa w 2024 roku także liczba bezrobotnych kobiet, wobec sytuacji względem lat 2020-2024, gdzie liczba bezrobotnych kobiet wielkość oscyluje na poziomie 46 w 2020 roku ze wzrostem w 2021 do liczby 51, następnie spadkiem do poziomu 46 w 2023 i wzrostem do 56 w roku 2024. Najwięcej bezrobotnych zamieszkuje sołectwa: Wielgomłyny (16 osób), Myśliwczów (13) i Krzętów (12).

Zaś najgorszy wskaźnik liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Wielgomłyny w 2024 roku występuje w Woli Życińskiej (25%), wysoki jest także w sołectwach: Myśliwczów (5,8%), Perzyny (5,6%), Zalesie (5,6%), przy wskaźniku średniej w gminie na poziomie 3,15%. Najlepsza sytuacja odnotowana jest w sołectwach: Wielgomłyny Kolonia (0%), gdzie żaden mieszkaniec w wieku produkcyjnym nie pozostaje bez pracy, dobra sytuacja jest też w sołectwach: Zagórze (0,6%) i Goszczowa (0,7%).

Tabela 9. Bezrobotni zarejestrowani względem wieku (z uwzględnieniem bezrobotnych w szczególnej sytuacji) w gminie Wielgomłyny na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego w latach 2020-2024

	bezrobotni zarejestrowani				
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	67 812	60 902	54 397	53 158	53 336
powiat radomszczański	2 549	2 043	1 951	2 028	2 006
gmina Wielgomłyny	81	78	70	79	88
	bezrobotni mężczyźni				
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	33 180	30 288	26 608	26 388	26 842
powiat radomszczański	1 075	885	875	887	875
gmina Wielgomłyny	35	27	25	33	32
	bezrobotne kobiety				
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	34 632	30 614	27 789	26 770	26 494
powiat radomszczański	1 474	1 158	1 076	1 141	1 131
gmina Wielgomłyny	46	51	45	46	56
	bezrobotni długotrwale				
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	35 093	35 443	28 779	27 026	26 901
powiat radomszczański	1 150	1 002	766	825	832
gmina Wielgomłyny	31	32	30	31	36
	bezrobotni do 24. r.ż.				
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	7 065	5 618	5 546	5 739	5 715
powiat radomszczański	309	243	269	269	259
gmina Wielgomłyny	22	24	20	14	22
	bezrobotni po 55. r.ż.				
	2020	2021	2022	2023	2024

województwo łódzkie	12 833	11 746	10 291	9 890	9 623
powiat radomszczański	470	382	373	386	352
gmina Wielgomłyny	13	9	10	15	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Tabela 10. Bezrobotni zarejestrowani względem wykształcenia w gminie Wielgomłyny na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego w latach 2020-2024

	bezrobotni ogółem				
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	67 812	60 902	54 397	53 158	53 336
powiat radomszczański	2 549	2 043	1 951	2 028	2 006
gmina Wielgomłyny	81	78	70	79	88
	bezrobotni z wykształceniem wyższym				
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	9 042	7 798	7 334	7 066	7 208
powiat radomszczański	370	303	280	296	291
gmina Wielgomłyny	bd	bd	bd	bd	bd
	bezrobotni z wykształceniem policealnym oraz średnim zawodowym				
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	13 431	11 692	11 003	10 817	10 863
powiat radomszczański	538	450	447	478	447
gmina Wielgomłyny	bd	bd	bd	bd	bd
	bezrobotni z wykształceniem średnim ogólnokształcącym				
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	8 539	7 456	6 977	7 139	7 404
powiat radomszczański	303	228	227	221	243
gmina Wielgomłyny	bd	bd	bd	bd	bd
	bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym				
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	14 902	13 260	12 021	11 579	11 372
powiat radomszczański	624	521	504	506	509
gmina Wielgomłyny	bd	bd	bd	bd	bd
	bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełne podstawowym				
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	21 898	20 696	17 062	16 557	16 489
powiat radomszczański	714	541	493	527	516
gmina Wielgomłyny	bd	bd	bd	bd	bd

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Tabela 11. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radomsku, zamieszkałych na terenie gminy Wielgomłyny w 2024 r.

Sołectwo	Liczba osób
gmina	81
Goszczowa	1
Karczów	3
Kruszyna	3
Krzętów	12
Myśliwczów	13
Niedośpielin	7
Perzyny	4
Pratkowice	2
Rogi	2
Rudka	4
Sokoła Góra	5
Trzebce	2
Wielgomłyny	16
Wielgomłyny Kolonia	0
Wola Kuźniewska	3
Wola Życińska	1
Zagórze	1
Zalesie	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłyny

Tabela 12. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Wielgomłyny w 2024 r. [%].

Sołectwo	Wskaźnik
średnia gminy	3,13
Goszczowa	0,69
Karczów	2,50
Kruszyna	2,70
Krzętów	3,34
Myśliwczów	5,80
Niedośpielin	2,86
Perzyny	5,63
Pratkowice	1,96
Rogi	2,35
Rudka	3,31
Sokoła Góra	5,15
Trzebce	1,56
Wielgomłyny	4,97
Wielgomłyny Kolonia	0,00
Wola Kuźniewska	2,97
Wola Żyćńska	25,00
Zagórze	0,56
Zalesie	5,56

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłyny

Niepokojąca jest tendencja związana z bezrobociem długotrwałym, w 2024 roku osiągnął on najwyższą wartość w okresie od 2020 roku tj. 36 osób, w stosunku do wartości 31/32/30/31 w latach 2020-2023.

40% bezrobotnych z terenu gminy Wielgomłyny stanowiły w 2024 r. osoby bezrobotne długotrwale, tj. pozostające bez pracy przez ponad rok. W przypadku miejscowości: Kruszyna, Pratkowice, Zagórze i Zalesie wszyscy bezrobotni zaliczali się do tej kategorii.

Tabela 13. Udział osób bezrobotnych długotrwale w ogólnej liczbie bezrobotnych w gminie Wielgomłyny w 2024 r. [%].

Sołectwo	Wskaźnik
średnia gminy	40,0
Goszczowa	0
Karczów	0
Kruszyna	100
Krzętów	42
Myśliwczów	8
Niedośpielin	29
Perzyny	75
Pratkowice	100

Rogi	0
Rudka	50
Sokoła Góra	40
Trzebce	0
Wielgomłynny	50
Wielgomłynny Kolonia	0
Wola Kuźniewska	33
Wola Życińska	0
Zagórze	100
Zalesie	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłynny

W przypadku bezrobocia wśród osób po 50. roku życia sytuacja w gminie nie odbiega od wyniku województwa łódzkiego, w 2024 roku w tej grupie wiekowej zarejestrowano w gminie 14 osób i trudno wskazać jednoznaczną tendencję od 2020 r., bo liczba ta zmiennie spadała i rosła. Średnia dla gminy dla tej grupy wiekowej wynosiła w 2024 r. 83%, przy czym wskaźnik 100% osiągnęły sołectwa: Goszczowa, Pratkowice, Rogi, Rudka, Sokoła Góra, Wola Kuźniewska, Wola Życińska, Zagórze i Zalesie.

Podobnie trudno ocenić tendencję w stosunku do bezrobocia dla osób do 24 roku życia. W roku 2024 było ich w gminie 22, w stosunku do 14 w roku 2023. Niestety nie uzyskano w tym zakresie danych podstawowych dla poszczególnych sołectw, stąd nie można przedstawić sytuacji w rozkładzie na podstawowe jednostki.

Tabela 14. Udział osób bezrobotnych po 50. r.ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych w gminie Wielgomłynny w 2024 r. [%].

Sołectwo	Wskaźnik
średnia gminy	83
Goszczowa	100
Karczów	67
Kruszyna	67
Krzętów	83
Myśliwczów	92
Niedośpielin	71
Perzyny	75
Pratkowice	100
Rogi	100
Rudka	100
Sokoła Góra	100
Trzebce	50
Wielgomłynny	69
Wielgomłynny Kolonia	0
Wola Kuźniewska	100
Wola Życińska	100

Zagórze	100
Zalesie	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wielgomłynach

17% bezrobotnych z terenu gminy to osoby mające wykształcenie podstawowe. Wszyscy bezrobotni z miejscowości Wola Życińska mają wykształcenie podstawowe, a w przypadku Zalesia i Pratkowic osoby te stanowią 50% bezrobotnych.

Tabela 15. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych

Sołectwo	Wskaźnik
średnia gminy	17
Goszczowa	0
Karczów	0
Kruszyna	33
Krzętów	8
Myśliwczów	8
Niedośpielin	29
Perzyny	25
Pratkowice	50
Rogi	0
Rudka	25
Sokoła Góra	0
Trzebce	0
Wielgomłyny	19
Wielgomłyny Kolonia	0
Wola Kuźniewska	33
Wola Życińska	100
Zagórze	0
Zalesie	50

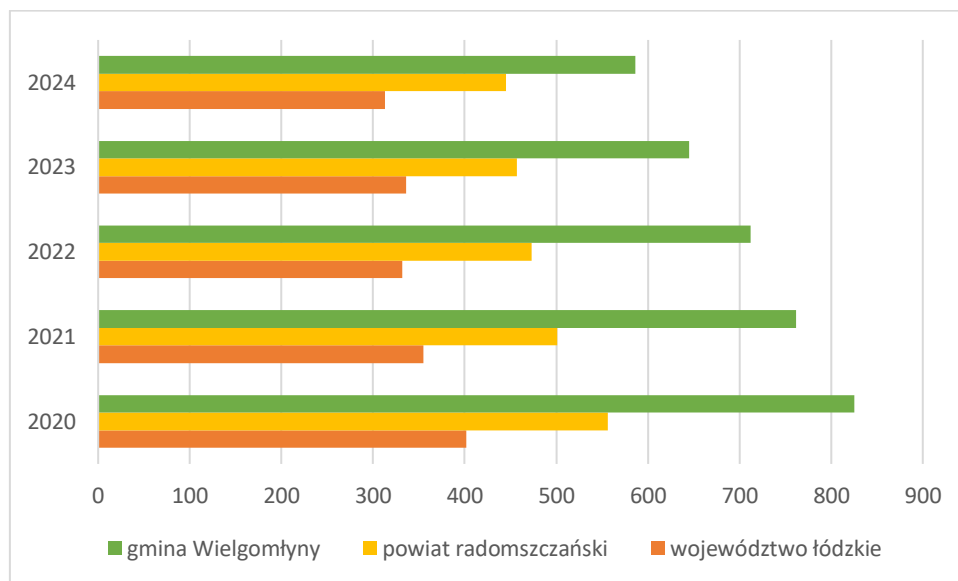
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłyny

Osoby znajdujące się w kryzysie i o najgorszym położeniu ekonomicznym mogą liczyć na wsparcie pomocy społecznej. Analiza sytuacji w województwie łódzkim, powiecie radomszczańskim oraz w gminie Wielgomłyny pod względem liczba beneficjentów pomocy społecznej (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) wykazała, że jest w gminie jest ona najniższa wśród badanych jednostek, ale ma tendencję spadkową od roku 2020. W roku 2024 - 586 osób na 10 tys. mieszkańców, podczas gdy w 2020 - 825 osób na 10 tys. mieszkańców i liczba ta korzystanie i w sposób stały maleje w ciągu ostatnich lat. Gmina Wielgomłyny miała ten wskaźnik najmniej korzystny w 2020 r., jednak konsekwentnie realizowane wsparcie mieszkańców w trudnej sytuacji pozwoliło na znaczny spadek tej liczby.

Tabela 16. Beneficjenci pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w latach 2021-2024 w gminie Wielgomłyny na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego.

	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	402	355	332	336	313
powiat radomszczański	556	501	473	457	445
gmina Wielgomłyny	825	762	712	645	586

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Rysunek 3. Beneficjenci pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w latach 2021-2024 w gminie Wielgomłyny na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje na terenie gminy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgomłynach.

58 mieszkańców gminy Wielgomłyny otrzymuje pomoc społeczną z powodu swojej niepełnosprawności, co daje średnio w gminie wskaźnik 13,6 (ilość osób na 1000 mieszkańców). W wielu miejscowościach problem ten nie występuje, natomiast w niektórych jest on bardzo istotny. Do jednej z takich wsi należą: Wola Kuźniewska (61,7), Wola Życińska (55,6), w których wartość tego wskaźnika przekracza ponad 4-krotnie średnią dla gminy. 21 mieszkańców gminy korzysta z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. Najwyższy wskaźnik dotyczy miejscowości: Zalesie (17,9/1000 mieszkańców) Pratkowice (17/1000 mieszkańców) i Rudka (14,8/1000 mieszkańców).

Tabela 17. Korzystający z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców w gminie Wielgomłyny w 2024 r.

Sołectwo	Wskaźnik
średnia gminy	13,5
Goszczowa	9,1
Karczów	14,2
Kruszyna	6,1
Krzętów	10,0
Myśliwczów	19,6
Niedośpielin	19,4
Perzyny	9,8
Pratkowice	5,6
Rogi	0,0
Rudka	29,1
Sokoła Góra	11,6
Trzebce	0,0
Wielgomłyny	18,0
Wielgomłyny Kolonia	0,0
Wola Kuźniewska	59,9
Wola Żyćńska	55,6
Zagórze	0,0
Zalesie	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłyny

Tabela 18. Korzystający z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców w gminie Wielgomłyny w 2024 r.

Sołectwo	Wskaźnik
średnia gminy	5,1
Goszczowa	0,0
Karczów	0,0
Kruszyna	6,1
Krzętów	3,3
Myśliwczów	11,2
Niedośpielin	4,8
Perzyny	0,0
Pratkowice	16,9
Rogi	7,0
Rudka	14,6
Sokoła Góra	5,8
Trzebce	0,0
Wielgomłyny	5,4
Wielgomłyny Kolonia	4,4

Wola Kuźniewska	0,0
Wola Życińska	0,0
Zagórze	0,0
Zalesie	17,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłyny

Na terenie gminy Wielgomłyny funkcjonuje łącznie 12 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, które mają swoje zaplecza w miejscowościach: Wielgomłyny, Krzętów, Sokola Góra i Myśliwczów (jednostki wyjazdowe) oraz OSP: Karczów, Kruszyna, Niedosielin, Pratkowice, Rudka, Trzebce, Wola Kuźniewska i Zagórze. W zakresie bezpieczeństwa publicznego brak ogólnodostępnych danych w odniesieniu do gminy. Jednak w powiecie daje się zaobserwować zjawisko spadku liczby przestępstw, podczas kiedy w województwie wystąpił wzrost. Wykrywalność przestępstw była w ostatnich latach nieco wyższa na poziomie powiatu niż w województwie, choć ogółem wystąpił w jego obrębie nieznaczny spadek (o 8,7%), zaś na poziomie województwa uległa ona poprawie o 4,2%.

Tabela 19. Wskaźniki dotyczące przestępczości w latach 2020-2024 w powiecie radomszczańskim i województwie łódzkim.

	przestępstwa stwierdzone				
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	44 680	54 836	46 238	49 762	45 296
powiat radomszczański	1 901	1 811	1 727	1 506	1 574
	wykrywalność przestępstw [%]				
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	69,5	70,1	65,2	69,4	65,3
powiat radomszczański	85,0	81,1	77,4	79,4	76,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Na terenie województwa łódzkiego i powiatu radomszczańskiego dominują przestępstwa o charakterze kryminalnym i przeciwko mieniu. Wykrywalność przestępstw wyniosła z kolei w 2024 r. odpowiednio: 65,3% i 76,3%. W gminie Wielgomłyny w 2024 r. stwierdzono łącznie 62 przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami i przestępstwami drogowymi). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje to wskaźnik 33,8. Najtrudniejsza sytuacja występuje w tym zakresie w miejscowościach: Wielgomłyny (100,4/1000 mieszkańców) oraz Sokola Góra (64/1000 mieszkańców) i Zagórze (53,9/1000 mieszkańców). Najbezpieczniejszymi sołectwami są: Goszczowa, Karczów, Perzyny i Wola Życińska, gdzie wskaźnik wynosi 0.

Tabela 20. Przestępstwa i wykroczenia na 1000 mieszkańców w gminie Wielgomłyny w 2024 r.

Sołectwo	Wskaźnik
średnia gminy	33,5
Goszczowa	0,0
Karczów	0,0
Kruszyna	36,4
Krzętów	20,0

Myśliwczów	19,6
Niedośpielin	43,6
Perzyny	0,0
Pratkowice	11,2
Rogi	21,0
Rudka	14,6
Sokoła Góra	63,6
Trzebce	33,2
Wielgomłynny	98,9
Wielgomłynny Kolonia	4,4
Wola Kuźniewska	6,0
Wola Życińska	0,0
Zagórze	53,7
Zalesie	35,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłynny

O wychowanie i edukację dzieci i młodzieży dbają trzy publiczne szkoły podstawowe zlokalizowane w Krzętowie, Wielgomłynach i Zagórze oraz oddziały przyszkolne działające w ramach publicznych szkół podstawowych.

Ocenie postępów nauczania służą wyniki egzaminu ósmoklasisty. Wykorzystanie tego wskaźnika gwarantuje obiektywizm, ponieważ egzamin ten jest identyczny we wszystkich placówkach oświatowych. Daje się zauważyć, że uczniowie z terenu gminy osiągają gorsze wyniki względem średniej z województwa łódzkiego i powiatu radomszczańskiego, ale jednocześnie od 2020 roku te wyniki w skali gminy są z każdego przedmiotu coraz lepsze (z wyjątkiem języka angielskiego w 2024 r.) Gmina będzie się analizować to zjawisko w kolejnych latach, aby zapobiec wykształceniu się negatywnego trendu różnic edukacyjnych względem powiatu i województwa.

Tabela 21. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2020-2024 w gminie Wielgomłynny na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego [%].

	2020		
	JP	M	JA
województwo łódzkie	57,97	46,93	53,72
powiat radomszczański	56,27	43,18	44,98
gmina Wielgomłynny	50,61	45,43	34,71
	2021		
	JP	M	JA
województwo łódzkie	58,32	48,04	65,12
powiat radomszczański	57	43	58
gmina Wielgomłynny	55	45	43
	2022		
	JP	M	JA
województwo łódzkie	58,46	57,57	66

powiat radomszczański	58	54	61
gmina Wielgomłyny	53	52	45
	2023		
	JP	M	JA
województwo łódzkie	64,26	53,73	64,95
powiat radomszczański	63	50	61
gmina Wielgomłyny	60	44	43
	2024		
	JP	M	JA
województwo łódzkie	58,86	51,67	64,04
powiat radomszczański	55	48	61
gmina Wielgomłyny	53,33	52,00	38,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi

Ponieważ w 2024 r. nie odbyły się egzaminy ósmoklasisty we wszystkich szkołach, pod uwagę wzięto wyniki egzaminów z 2023 r. Najlepsze wyniki w obrębie gminy osiągnęli uczniowie z sołectw: Myśliwczów (mniej niż 10 % z każdego przedmiotu). Kolejne najniższe wyniki odnotowano dla sołectw: Trzebce (11%) – język angielski, Rudka (14 %) – matematyka oraz Zalesie (20%) język angielski. Zdecydowanie najlepiej uczniowie sobie radzili z językiem polskim, najgorsze wyniki (poza Myśliwczowem), odnotowano w tym zakresie dla Zalesia (29%).

Tabela 22. Wyniki egzaminu ósmoklasisty osiągnięte przez uczniów z poszczególnych sołectwach w gminie Wielgomłyny w 2023 r. [%].

Sołectwo	Wskaźnik		
	JP	M	JA
Goszczowa	44%	60%	29%
Karczów	69%	88%	42%
Kruszyna	52,67%	46,67%	49%
Krzętów	54,5%	31,5%	35,2%
Myśliwczów	4%	8%	7%
Niedośpielin	45,9%	46,8%	46,9%
Perzyny	53%	80%	33%
Pratkowice	-	-	-
Rogi	54%	67,2%	45,8%
Rudka	35,5%	14%	54%
Sokoła Góra	67,5%	66%	72,5%
Trzebce	49%	68%	11%
Wielgomłyny	53,54%	58,4%	52,13%
Wielgomłyny Kolonia	55,75%	66%	67,75%
Wola Kuźniewska	52,82%	57,56%	52,28%
Wola Życińska	60%	28%	22%

Zagórze	68,8%	80,8%	64%
Zalesie	29%	44%	20%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych placówek oświatowych z gminy Wielgomłyny.

Zadania w zakresie kultury i dziedzictwa narodowego w gminie realizowane są przez Gminny Ośrodek Kultury w Wielgomłynach, Gminną Bibliotekę Publiczną w Wielgomłynach oraz we współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami, przedsiębiorstwami, placówkami edukacyjnymi i środowiskami twórczymi.

Na terenie gminy Wielgomłyny funkcjonuje 11 świetlic wiejskich Karczowie, Kruszynie, Niedośpielinie, Rogach, Rudce, Sokolej Górze, Trzebcach, Wielgomłynach, Woli Kuźniewskiej i Zagórze. Są one centrami aktywności dla mieszkańców i lokalnych organizacji, jak np. w Niedośpielinie, gdzie zakupiono wyposażenie kuchenne, oświetlenie i panele fotowoltaiczne w ramach programu „Sołectwo na Plus”. Mieszkańcy korzystają z nich w celu organizacji wydarzeń integracyjnych.

Analizie poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym służyć może wskaźnik dotyczący korzystania z bibliotek publicznych, czyli poziom czytelnictwa. Poziom czytelnictwa w gminie Wielgomłyny jest ponad dwukrotnie niższy niż w powiecie i województwie. Niższy też poziom charakteryzuje wypożyczenia księgozbioru – w gminie Wielgomłyny zaledwie około 16,8 na 1000 mieszkańców wypożycza książki, podczas gdy niższy jest na poziomie powiatu radomszczańskiego - 15,4, dla województwa łódzkiego poziom ten oscyluje wokół 17,8 wypożyczeń na 1000 mieszkańców. Wskaźniki te analizowane w okresie 2020 roku rosną dla gminy i konsekwentnie dla tego także dla województwa i powiatu. Wskaźnik ponad 100 czytelników na 1000 mieszkańców charakteryzuje miejscowości: Wola Życińska (388,9), Wielgomłyny (142,3), Zalesie (125). Natomiast we wsiach: Karczów i Perzyny żaden mieszkaniec nie posiada aktywnego konta bibliotecznego.

Tabela 23. Czytelnictwo w gminie Wielgomłyny w latach 2020-2024 na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego.

	czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności				
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	129	131	141	152	153
powiat radomszczański	140	137	144	148	143
gmina Wielgomłyny	59	56	60	62	69
	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach				
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	17,5	20,1	19,2	18,1	17,8
powiat radomszczański	13,0	15,0	14,6	14,9	15,4
gmina Wielgomłyny	15,9	18,6	13,1	15,9	16,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Tabela 24. Liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców w gminie Wielgomłyny w 2024 r.

Sołectwo	Wskaźnik
gmina	61,2
Goszczowa	32,0
Karczów	0,0
Kruszyna	36,4
Krzętów	41,7
Myśliwczów	47,6
Niedośpielin	96,9
Perzyny	0,0
Pratkowice	28,1
Rogi	35,0
Rudka	34,0
Sokoła Góra	52,0
Trzebce	33,2
Wielgomłynny	140,3
Wielgomłynny Kolonia	88,1
Wola Kuźniewska	71,9
Wola Żyćńska	388,9
Zagórze	36,9
Zalesie	125,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłynny

O zaangażowaniu mieszkańców w życie społeczne świadczy m.in. liczba organizacji pozarządowych. Co prawda, w gminie Wielgomłynny na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego ich liczba w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest najniższa, jednak ciągle rośnie. W gminie zarejestrowanych było w 2024 r. 28 organizacji pozarządowych, co daje średni dla gminy wskaźnik 6,6 na 1000 mieszkańców. W wielu miejscowościach nie funkcjonuje żaden tego typu podmiot. Są to: Goszczowa, Perzyny, Wielgomłynny Kolonia, Wola Żyćńska i Zalesie. Najwyższy wskaźnik, ponad dwukrotnie w stosunku do średniego gminy obliczono dla sołectw: Kruszyna (6,1) i Wola Kuźniewska (6).

Tabela 25. Liczba świetlic na 1000 mieszkańców w gminie Wielgomłynny w 2024 r.

Sołectwo	Wskaźnik
gmina	2,6
Goszczowa	0
Karczów	4,7
Kruszyna	6,1
Krzętów	0
Myśliwczów	0
Niedośpielin	2,4
Perzyny	0
Pratkowice	5,6

Rogi	7
Rudka	4,9
Sokoła Góra	5,8
Trzebce	4,7
Wielgomłynny	1,8
Wielgomłynny Kolonia	0
Wola Kuźniewska	6
Wola Życińska	0
Zagórze	3,4
Zalesie	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłynny

W zakresie działających w gminie organizacji pozarządowych, średni wskaźnik dla gminy wynosi 6,6 na 1000 mieszkańców. Najniższe wartości, to jest brak aktywnych organizacji pozarządowych odnotowano w sołectwach: Goszczowa, Perzyny, Wielgomłynny Kolonia, Wola Życińska i Zalesie. Najwięcej aktywnych organizacji w tym czasie działało w sołectwach: Rudka (14,8/1000 mieszkańców), Kruszyna (12,3/1000) i Wola Kuźniewska (12,3/1000).

Tabela 26. Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców w gminie Wielgomłynny w 2024 r.

Sołectwo	Wskaźnik
gmina	6,5
Goszczowa	0
Karczów	9,5
Kruszyna	12,1
Krzętów	5
Myśliwczów	5,6
Niedośpielin	4,8
Perzyny	0
Pratkowice	11,2
Rogi	7
Rudka	14,6
Sokoła Góra	11,6
Trzebce	9,5
Wielgomłynny	5,4
Wielgomłynny Kolonia	0
Wola Kuźniewska	12
Wola Życińska	0
Zagórze	6,7
Zalesie	0

Ocena sfery gospodarczej

Poziom przedsiębiorczości ulega poprawie w gminie Wielgomłyny. Od 2020 r. średnio w województwie liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wzrosła o wartość wskaźnika 31, a w powiecie radomszczańskim o 27. W gminie Wielgomłyny wzrost wyniósł prawie 24,3. Na wszystkich tych poziomach dominują najmniejsze podmioty, zatrudniające do 9 pracowników (po około 96%).

Tabela 27. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2020-2024 w gminie Wielgomłyny na tle województwa łódzkiego i powiatu radomszczańskiego.

	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	186,6	195,4	203,5	210,6	217,6
powiat radomszczański	155,9	163,2	170,3	176,3	182,9
gmina Wielgomłyny	111,9	121,5	125,2	129,5	136,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W gminie zarejestrowanych jest w rejestrze REGON 727 firm, czyli prawie 170,4 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Najwyższym poziomem przedsiębiorczości cechują się sołectwa: Wola Życińska (388,9/1000 mieszkańców), Trzebce (357,5/1000 mieszkańców) i Zalesie (321,4/1000 mieszkańców). Z kolei najniższy poziom dotyczy miejscowości: Wielgomłyny Kolonia (9/1000 mieszkańców), Krzętów (41,7/1000 mieszkańców) i Niedoszpelin (60,5/1000 mieszkańców).

Tabela 28. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców w gminie Wielgomłyny.

Sołectwo	Wskaźnik
gmina	169
Goszczowa	274
Karczów	261
Kruszyna	224
Krzętów	42
Myśliwczów	241
Niedoszpelin	61
Perzyny	216
Pratkowice	225
Rogi	322
Rudka	117
Sokoła Góra	277
Trzebce	351
Wielgomłyny	63
Wielgomłyny Kolonia	9
Wola Kuźniewska	204

Wola Życińska	389
Zagórze	299
Zalesie	321

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłyny.

Ocena sfery środowiskowej

Istotny problem na terenie gminy stanowi hałas akustyczny. Częściowo związany jest on z przebiegiem przelotowych przez gminę dróg powiatowych, co generuje na niej zwiększony ruch samochodów, zwłaszcza ciężarowych.

Gmina Wielgomłyny charakteryzuje się generalnie dobrym stanem środowiska naturalnego i znacznym zalesieniem, a większość gruntów leśnych w powiecie radomskim to lasy publiczne (74%). Lesistość gminy wg danych Głównego Urzędu Statystycznego wynosi 21,8%. Lasy zajmują powierzchnię 2766 ha. Największe kompleksy leśne zlokalizowane są we wschodniej i południowej części gminy. Pojedyncze zespoły roślinności leśnej znajdują się w okolicach wsi Wólka Bankowa, Odrowąż, Wólka Włościańska. Szata roślinna jest jednym z najbardziej przeobrażonych elementów środowiska przyrodniczego gminy. W krajobrazie gminy dominują siedliska rolnicze zajęte na pola uprawne. Do cennych ekosystemów związanych z nieleśnymi formacjami zaliczyć należy zespoły roślinności łąkowej i torfowiskowej występujące w dolinach rzek (głównie na wschód od miejscowości Wielgomłyny w dolinie rzeki Pilicy oraz kompleks stawów w Borowcu), mniejszych cieków oraz naturalnych obniżeniach terenu. Pozostałą część szaty roślinnej stanowią tereny użytkowane rolniczo (pola, łąki, sady), które są specyficznym typem biocenozy charakteryzującym się z reguły znacznym uproszczeniem pod względem składu gatunkowego w porównaniu z biocenozą naturalną oraz roślinność ruderalna zasiedlająca podłoża zmienione przez człowieka, charakterystyczna dla terenów zurbanizowanych. Faunę gminy reprezentują gatunki, z których większość spotykana jest również w pozostałych częściach województwa i kraju. Na obszarze gminy Wielgomłyny występują wielkoobszarowe formy ochrony przyrody: Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu i Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki. Do indywidualnych form ochrony zlokalizowanych na przedmiotowym terenie zaliczyć należy: 17 pomników przyrody, które stanowią najstarsze i najbardziej malownicze drzewa, w większości dęby szypułkowe, użytki ekologiczne – mokradła w miejscowości Rogi i Wola Kuźniewska, oraz granicznie na pn.-zach. gminy rezerwat przyrody „Góra Chełmo”. Najliczniejsza grupa pomników przyrody znajduje się na terenie Krzętowa.

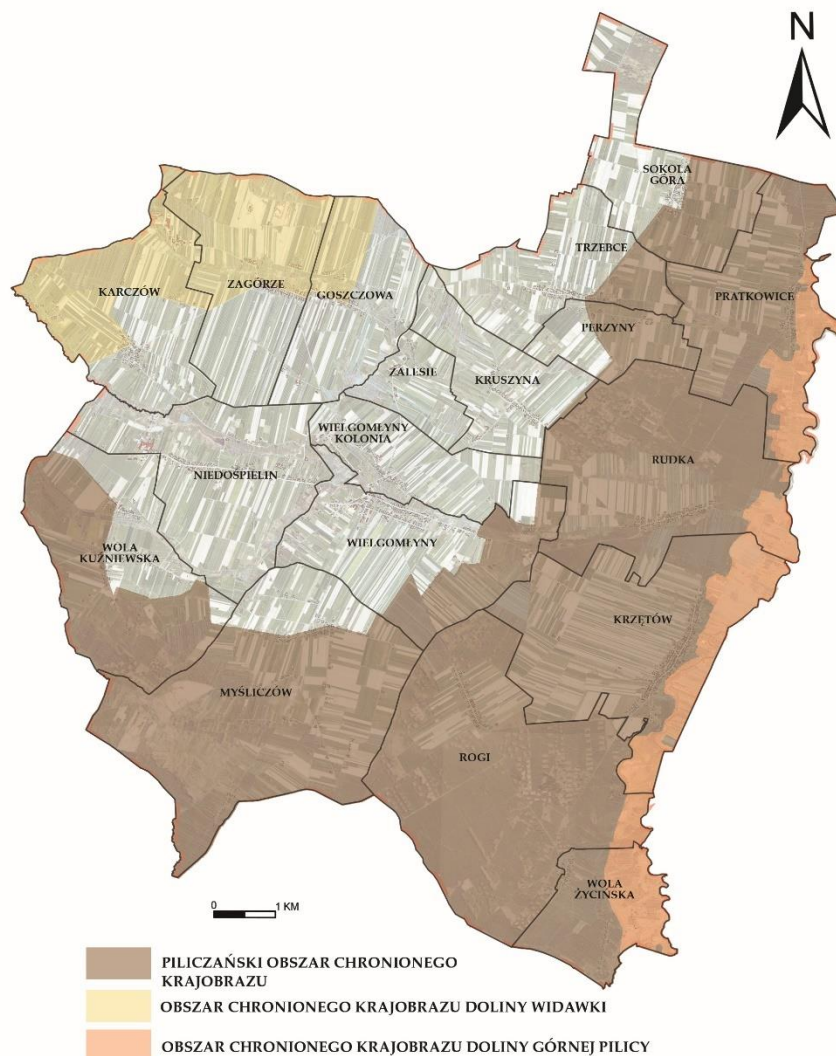
Główne źródło zanieczyszczenia powietrza w województwie łódzkim stanowi emisja z sektora komunalno-bytowego (głównie pyły zawieszone PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(a)piren) i z komunikacji (emisja liniowa - zwłaszcza tlenki azotu). Na podstawie analiz prowadzonych przez państwowy monitoring Głównego Inspektora Ochrony Środowiska gmina Wielgomłyny ustalono, że na terenie gminy nie doszło do przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu (poziomy celu długoterminowego dla ozonu w Polsce są określone w przepisach dotyczących ochrony powietrza), przekroczenia dozwolonej liczby dni ze średnim 24-godzinnym stężeniem pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(a)pirenu. Z tego też względu

na potrzeby stworzenia wskaźnika obrazującego sytuację gminy w sferze środowiskowej odniesiono się do źródeł ciepła, wskazanych w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Średnio w gminie Wielgomłyny na 100 mieszkańców przypada prawie 10,5 pieców, w których energię pozyskuje się z paliw stałych (węgiel i węglopodobnych). Najwyższy wskaźnik CEEB obliczono dla sołectwa Wola Żyćńska i Zalesie.

Tabela 29. Liczba budynków opalanych paliwami stałymi (węgiel i węglopodobne) zgłoszonych do CEEB.

Sołectwo	Wskaźnik
gmina	10,4
Goszczowa	9,6
Karczów	11,4
Kruszyna	15,2
Krzętów	4,3
Myśliwczów	6,2
Niedośpielin	5,6
Perzyny	19,6
Pratkowice	12,9
Rogi	13,3
Rudka	11,7
Sokoła Góra	13,9
Trzebce	11,8
Wielgomłyny	4,7
Wielgomłyny Kolonia	13,7
Wola Kuźniewska	15,6
Wola Żyćńska	44,4
Zagórze	8,4
Zalesie	37,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Wielgomłyny

Rysunek 4. Mapa położenia Piliczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolnej Widawki w gminie Wielgomłyny.

Źródło: opracowanie własne

Ocena sfery przestrzenno-funkcjonalnej

Wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną sytuuje ją średnio w lepszej sytuacji niż w powiecie radomszczańskim czy województwie łódzkim jeśli chodzi o instalacje wodociągowe. W zakresie wodociągów udział osób korzystających z sieci wynosi 98,8% i jest o cztery punkty procentowe lepsze niż w powiecie (94,4%) i województwie (94,7%). Sieć wodociągowa zasilająca obszar gminy jest bardzo dobrze rozwinięta i w zasadzie już od 2020 roku wyższa pod względem dostępności niż w porównywalnych jednostkach. Połączenia pomiędzy wodociągami zapewniają ciągłość dostaw wody do miejscowości.

Zdecydowanie mniej mieszkańców w każdej jednostce samorządowej posiada dostęp do sieci kanalizacyjnej. W całym województwie łódzkim w 2024 r. poziom tego dostępu nie jest wysoki i dotyczy około 65% gospodarstw, nieco mniej w powiecie radomszczańskim – 54,9, zaś w gminie Wielgomłyny taki dostęp posiada tylko 28,2% domostw. W obrębie gminy planowana jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz unowocześnienie oczyszczalni

ścieków dla spełnienia wymagań dyrektywy ściekowej w zakresie usuwania ze ścieków czynników biogennych (azot i fosfor). Dostępności do gazu sieciowego w gminie jest na poziomie zerowym.

Tabela 30. Korzystający z instalacji technicznych w % ludności w gminie Wielgomłyny na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego w latach 2021-2024.

wodociąg					
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	94,4	94,5	94,6	94,6	94,7
powiat radomszczański	94,2	94,3	94,3	94,4	94,4
gmina Wielgomłyny	98,7	98,7	98,7	98,8	98,8
kanalizacja					
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	64,3	64,6	64,7	64,8	65,0
powiat radomszczański	53,1	53,6	53,9	54,5	54,9
gmina Wielgomłyny	23,4	24,0	24,7	26,9	28,2
gaz					
	2020	2021	2022	2023	2024
województwo łódzkie	41,1	41,4	41,5	41,6	41,9
powiat radomszczański	27,8	28,3	28,2	28,6	28,7
gmina Wielgomłyny	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W gminie Wielgomłyny nieliczne miejscowości są w pełni lub w znaczącym stopniu wyposażonych w sieć kanalizacyjną, są to: Wielgomłyny – 9957,71 mb, Krzętów – 8166,1 mb instalacji, Niedoszpelin – 5485,35 mb i Wielgomłyny Kolonia 641 mb. Zdecydowanie lepiej wygląda wyposażenie w instalacje wodociągowe – wszystkie sołectwa mają dostęp do wody sieciowej. Najdłuższe instalacje mają sołectwa: Myśliwczów, Krzętów, Zagórze i Wielgomłyny.

Tabela 31. Sieć kanalizacyjna w gminie Wielgomłyny w 2024 r.

Sołectwo	Długość [m]
gmina	24250,16
Goszczowa	0,00
Karczów	0,00
Kruszyna	0,00
Krzętów	8166,1
Myśliwczów	0,00

Niedośpielin	5485,35
Perzyny	0,00
Pratkowice	0,00
Rogi	0,00
Rudka	0,00
Sokoła Góra	0,00
Trzebce	0,00
Wielgomłynny	9957,71
Wielgomłynny Kolonia	641,00
Wola Kuźniewska	0,00
Wola Życińska	0,00
Zagórze	0,00
Zalesie	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłynny

Tabela 32. Sieć wodociągowa w gminie Wielgomłynny w 2024 r.

Sołectwo	Długość [km]
gmina	111,8
Goszczowa	1,93
Karczów	1,55
Kruszyna	3,02
Krzętów	13,72
Myśliwczów	14,66
Niedośpielin	0,91
Perzyny	3,02
Pratkowice	6,82
Rogi	3,03
Rudka	5,1
Sokoła Góra	8,1
Trzebce	3,59
Wielgomłynny	12,33
Wielgomłynny Kolonia	5,89
Wola Kuźniewska	5,56
Wola Życińska	4,13
Zagórze	13,49
Zalesie	4,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Wielgomłynny

Ocena sfery technicznej

W strefie technicznej jako elementy świadczące o jej stanie wzięto pod uwagę długość chodników (wpływających na bezpieczeństwo i wygodę użytkowania terenów publicznych) oraz ilość punktów oświetlenia ulicznego (z podobnych względów). Istotny element sfery technicznej determinowany jest strukturą zabudowy wynikającej z dziedzictwa historycznego gminy. Ze względu na swoje położenie geograficzne oraz historię i dziedzictwo kulturowe, gmina Wielgomłyny posiada znaczący zasób dziedzictwa historyczno-kulturowego w postaci zabytków architektury (szczególnie architektury sakralnej) oraz zabytkowych form zabudowy. Obiekty wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Łódzkiego znajdują się w Wielgomłynach, Odrowążu, Sokolej Górze i Krzętowie. Najstarszym i najcenniejszym jest Zespół Klasztorny Paulinów w Wielgomłynach datowany na XVII-XVIII w. Większość pozostałych zabytków jest datowana jest na XIX w.

Kluczowe zabytki:

Zespół Klasztorny Paulinów w Wielgomłynach:

- Kościół parafialny pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika: z datą powstania sięgającą XIII wieku, przebudowywany w XVII-XVIII w., wpisany do rejestru zabytków (nr 232-X-42, 246).
- Klasztor (obecnie plebania): murowany obiekt z XVII wieku, będący częścią dawnego zespołu klasztornego.
- Dzwonnica: obiekt zabytkowy, towarzyszący kościołowi i klasztorowi.

Zespoły dworsko-parkowe:

- Dwór w Sokolej Górze: XIX-wieczny obiekt o znaczeniu historycznym z cennym parkiem.
- Dwór w Odrowążu: dwór z XIX wieku, będący niegdyś siedzibą malarki Antoniny Malewskiej, z cennym, zabytkowym parkiem i pomnikowym, jednym z najstarszych cisów w Polsce.

Obiekty wpisane do gminnej ewidencji: Gmina posiada szerszą ewidencję zabytków nieruchomych, obejmującą wiele innych, mniej znanych obiektów, których wykaz dostępny jest w urzędzie gminy.

Zachowane obiekty dziedzictwa historycznego oraz układy ruralistyczne stanowią obecnie o lokalizacji obszarów charakteryzujących się koncentracją problemów technicznych. Związane są one przede wszystkim z wiekiem zabudowy, jej zabytkowym charakterem oraz postępującą degradacją ze względu na znaczną kosztochłonność działań, które muszą być realizowane zgodnie z wytycznymi Konserwatora Zabytków. Specyfika przestrzenna i funkcjonalna gminy pozwoliła określić obszary o największej liczbie obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków. Z terenu gminy Wielgomłyny wpisano do niej 46 obiektów, z czego najwięcej w Niedoszpelinie (9). W tabeli nr 28 policzono obiekty w GEZ, bez parków, które były już wymienione w ramach zespołów dworsko-parkowych, a więc przy ponownym ich policzeniu byłaby zawyżona ich liczba (byłyby podwójnie policzone).

Tabela 33. Liczba budynków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w gminie Wielgomłyny w 2024 r.

Sołectwo	Liczba budynków
gmina	46
Goszczowa	3
Karczów	1
Kruszyna	4
Krzętów	4
Myśliwczów	0
Niedośpielin	9
Perzyny	1
Pratkowice	2
Rogi	0
Rudka	1
Sokoła Góra	5
Trzebce	3
Wielgomłyny	7
Wielgomłyny Kolonia	0
Wola Kuźniewska	3
Wola Żyćńska	2
Zagórze	2
Zalesie	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Wielgomłynach.

III. ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ BUDOWA WSKAŹNIKA SYNTETYCZNEGO

Nawarstwienie się występowania negatywnych zjawisk w poszczególnych jednostkach przestrzennych gminy jest podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i potem obszaru rewitalizacji. Kolejny etap prac delimitacyjnych to opracowanie wskaźnika syntetycznego dla wyników badań poszczególnych sfer. Dla każdej z wyznaczonych jednostek przestrzennych (sołectw) całościowej analizie poddano zespół wykorzystanych w diagnozie wskaźników. W tym celu skorzystano ze wskaźników opisujących zarówno problemy społeczne, jak i pozaspołeczne. W oparciu o otrzymane i pozyskane dane opracowano 13 wskaźników dla sfery społecznej i 12 wskaźników dla sfer pozaspołecznych (po 3 dla każdej sfery).

Z uwagi na fakt korzystania ze zróżnicowanych wskaźników konieczna była standaryzacja każdego z nich umożliwiającą wzajemne porównywanie i dalszą analizę – normalizacja danych. Dla badań sfery społecznej zgodnie z zaleceniami zawartymi w publikacji Ministerstwa Rozwoju i Technologii pt. *„Delimitacja krok po kroku. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji”*

zastosowano wykorzystanie wskaźnika syntetycznego, który pozwolił na zbiorcze przedstawienie stopnia natężenia degradacji w poszczególnych jednostkach analitycznych. Jednym ze sposobów wyznaczenia wskaźnika syntetycznego dla zjawisk społecznych jest metoda Perkala, rekomendowana w powyższej publikacji.

W pierwszej kolejności każde ze zjawisk kryzysowych normalizowane jest zgodnie ze wzorem:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} + \bar{x}_j}{s_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i,

$\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j,

s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j.

Kolejnym krokiem budowania wskaźnika syntetycznego jest określenie czy dany wskaźnik jest stymulantą (wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest pozytywne), czy destymulantą (wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest negatywne). W przypadku destymulant otrzymane w wyniku normalizacji wartości pozostawia się bez zmian, natomiast uzyskane wartości dla stymulant należy przekształcić według wzoru:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:

z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i.

Ostatni etap obejmuje obliczenie jednej wartości wskaźnika syntetycznego dla każdej z jednostek. Jest on sumą wszystkich wskaźników cząstkowych, które określają negatywne zjawiska w sferze społecznej. Wartość wskaźnika syntetycznego wskazuje czy dana znajduje się w stanie kryzysowym. Im wyższa wartość wskaźnika, tym większe natężenie kryzysu w danym miejscu. Wskaźnik syntetyczny dla zjawisk społecznych oblicza się za pomocą wzoru:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk,

n – liczba wskaźników (cech),

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej.

Jeżeli wartość wskaźnika syntetycznego jest dodatnia, to świadczy to o występowaniu kryzysu w sferze społecznej w danej jednostce, podczas gdy wartość ujemna wskazuje na pozytywny obraz zjawisk społecznych. Poniżej przedstawiono wartość wskaźnika

syntetycznego dla sfery społecznej (uzyskaną zgodnie z powyższą procedurą) dla poszczególnych jednostek referencyjnych wyznaczonych w gminie Wielgomłyny.

W procedurze delimitacji oprócz analizy negatywnych zjawisk w sferze społecznej uwzględnia się także występowanie kryzysu w przynajmniej jednej z pozostałych sfer wskazanych w Ustawie o rewitalizacji, a więc: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Warto jednak zaznaczyć, że to sfera społeczna stanowi podstawę do wyznaczania obszaru zdegradowanego, a sfery pozaspołeczne stanowią w tym przypadku kolejną, uzupełniającą tę decyzję przesłankę.

Dla sfer pozaspołecznych (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej) wykorzystano wskaźniki w formie danych ilościowych oraz jakościowych. Natężenie zjawisk kryzysowych obliczono poprzez przypisanie każdemu ze wskaźników punktów, odnosząc uzyskaną wartość dla jednostki analitycznej do średniej wartości danego wskaźnika dla gminy. W przypadku, gdy wartości wskaźnika wskazywały na sytuację mniej korzystną niż średnia dla gminy, przypisywano jej 1 punkt. Kiedy wartości wskaźnika świadczyły o sytuacji korzystniejszej niż średnia gminna, przyznane było 0 punktów. W ten sposób zidentyfikowano jednostki analityczne (sołectwa), na terenie których występują negatywne zjawiska w sferach gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Stosując powyższą metodę każdy ze wskaźników poddano obiektywnej ocenie, aby wskazać, czy świadczy on o rozwoju czy też o kryzysie na danym obszarze.

W ten sposób zwaloryzowano jednostki analityczne, na terenie których występują negatywne zjawiska w sferach gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Pozwoliło to na ustalenie, które z analizowanych jednostek cechują się wysokim natężeniem zjawisk kryzysowych oraz poziomem degradacji i które z nich wymagają najpilniejszej interwencji.

Zjawiska, które poddano analizie w trakcie prac diagnostycznych w sferze gospodarczej to: ocena przedsiębiorczości i kondycja lokalnych przedsiębiorstw (liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON (w tym gospodarstw rolnych) na 100 mieszkańców; liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON (bez gospodarstw rolnych) na 100 mieszkańców; liczba podmiotów gospodarczych, które zgłosiły zawieszenie lub zakończenie działalności gospodarczej na 100 mieszkańców).

W sferze środowiskowej poddano analizie przekroczenia standardów jakości środowiska i stan środowiska (szacunkowa ilość odpadu azbestowego (kg) na 100 mieszkańców; liczba budynków ogrzewanych węglem na 100 mieszkańców; udział procentowy powierzchni PROChK w powierzchni gminy).

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej wzięto pod uwagę dostępność podstawowych usług w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej (długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na 100 mieszkańców oraz liczba boisk na 100 mieszkańców).

W sferze technicznej wzięto pod uwagę wyposażenie w elementy infrastruktury i obecność obiektów zabytkowych, które jako najstarsze i objęte szczególną ochroną wymagają skomplikowanych działań inwestycyjnych (długość chodników na 100 mieszkańców; ilość punktów oświetlenia ulicznego na 100 mieszkańców oraz liczbę budynków mieszkalnych i innych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 mieszkańców).

Łącznie w analizie wykorzystano po 3 wskaźniki w zakresie każdej ze sfer odnoszące się do wyżej wskazanych zagadnień problemowych.

Do opracowania wskaźników obrazujących możliwe kryzysy w analizowanych sferach wykorzystano dane pochodzące przede wszystkim z Urzędu Gminy Wielgomłyny, a także dostępne statystyki publiczne (np. dane Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, dane Gminnej Ewidencji Zabytków, oraz Starostwa Powiatowego w Radomsku). Zebrane dane obrazują stan gminy na dzień 31.12.2024 r.

Wyniki analizy wskaźników dla poszczególnych sfer przedstawiono tabelarycznie i dokonano ich analizy względem wyniku średniej gminnej. Dla jednostek przestrzennych (sołectw), które uzyskały wynik wskazujący stan depresji względem średniej gminnej przydzielano punkt, w sytuacji wyniku równego tej średniej lub bardziej pozytywnego wstawiano 0 pkt. Każda sfera została oceniona w układzie sumarycznym tj., możliwe było uzyskanie max. 3 pkt. w każdej ze sfer oceniając stopień degradacji, a zatem przy wskaźnikach pozytywnych uzyskiwano 0 a przy wskaźnikach negatywnych (czyli wskazujących istnienie problemu / niedostatku względem średniej gminy przedzielano punkt). Problem ten jest istotny bowiem niektóre wskaźniki miały charakter stymulanty sytuacji kryzysowej, a niektóre destymulanty. Finalnie zsumowano wyniki uzyskane w każdej jednostce referencyjnej i wskazano sołectwa, które uzyskały wynik najwyższy tj. daleko słabszy od średniego gminnego, czyli wskazujący stan kryzysu względem średniej gminnej. Na końcu każdego podrozdziału zadedukowanego poszczególnym sferom przedstawiono tabelę zawierającą wartości poszczególnych wskaźników dla wszystkich jednostek referencyjnych. W tabeli sumującej wszystkie wskaźniki zestawiono z wskazaniem wyników w sferze społecznej, jako determinanty uznania obszaru za zdegradowany.

Zgodnie z wytycznymi Ustawy o rewitalizacji analizie powinny być poddane także wskaźniki pozwalające na ocenę stopnia dostępności przestrzeni i obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami. Niestety w tym zakresie gmina posiada bardzo duże braki, nawet Urząd Gminy nie jest przystosowany dla osób z niepełnosprawnościami, stąd też zrezygnowano z tworzenia takiego wskaźnika, bo nie byłby możliwy do obliczenia. Jednak jest to ważny dla programu rewitalizacji wniosek wskazujący konieczność naprawy tej sytuacji w całej gminie.

Tabela 34. Zestawienie wskaźników w sferze społecznej w gminie Wielgomłyny.

SOŁECTWO	Stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do ogółu ludności [%]	Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym [%]	Stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym [%]	Udział osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Udział bezrobotnych po 50. r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Korzystający z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 1000 ludności	Korzystający z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 ludności gminy	Przestępstwa i wykroczenia na 1000 mieszkańców	Średnie wyniki uczniów na egzaminie ósmoklasisty [%]	Czytelnicy na 1000 mieszkańców	Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców
GMINA	21,4	66,3	116,4	3,13	40	83	17	13,5	5,1	33,5	45,6	61,2	6,5
Goszczowa	16,9	51,0	100	0,69	0	100	0	9,1	0	0	44,3%	32	0
Karczów	24,6	75,8	133,3	2,5	0	67	0	14,2	0	0	66,3%	0	9,5
Kruszyna	17,0	48,6	107,7	2,7	100	67	33	6,1	6,1	36,4	49,4%	36,4	12,1
Krzętów	21,5	67,1	115,2	3,34	42	83	8	10	3,3	20	40,4%	41,7	5
Myśliwczów	21,3	59,4	133,3	5,8	8	92	8	19,6	11,2	19,6	6,3%	47,6	5,6
Niedośpielin	21,5	68,6	112,7	2,86	29	71	29	19,4	4,8	43,6	46,5%	96,9	4,8
Perzyny	15,7	43,7	106,7	5,63	75	75	25	9,8	0	0	55,3%	0	0
Pratkowice	27,0	74,5	171,4	1,96	100	100	50	5,6	16,9	11,2	0,0%	28,1	11,2
Rogi	16,8	68,2	70,6	2,35	0	100	0	0	7	21	55,7%	35	7
Rudka	23,8	70,2	136,1	3,31	50	100	25	29,1	14,6	14,6	34,5%	34	14,6
Sokoła Góra	23,7	78,4	117,1	5,15	40	100	0	11,6	5,8	63,6	68,7%	52	11,6
Trzebce	19,9	64,8	102,4	1,56	0	50	0	0	0	33,2	42,7%	33,2	9,5
Wielgomłyny	22,3	72,7	112,7	4,97	50	69	19	18	5,4	98,9	54,7%	140,3	5,4
Wielgomłyny Kolonia	22,0	64,5	128,2	0	0	0	0	0	4,4	4,4	63,2%	88,1	0
Wola Kuźniewska	22,2	65,3	127,6	2,97	33	100	33	59,9	0	6	54,2%	71,9	12
Wola Życińska	61,1	350,0	366,7	25	0	100	100	55,6	0	0	36,7%	388,9	0
Zagórze	19,5	68,4	92,1	0,56	100	100	0	0	0	53,7	71,2%	36,9	6,7
Zalesie	19,6	55,6	122,2	5,56	100	100	50	0	17,9	35,7	31,0%	125	0

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 35. Zestawienie znormalizowanych wskaźników w sferze społecznej w gminie Wielgomłyny.

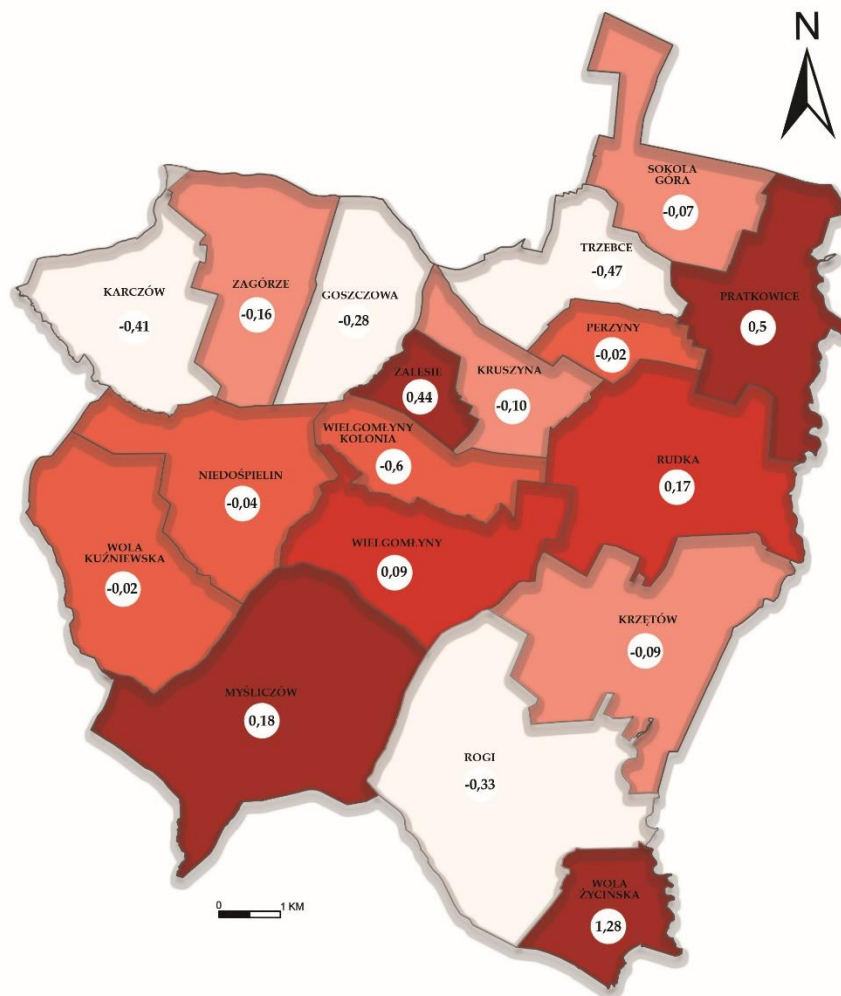
SOŁECTWO	Stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do ogółu ludności [%]	Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym [%]	Stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym [%]	Udział osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Udział bezrobotnych po 50. r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Korzystający z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 1000 ludności	Korzystający z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 ludności gminy	Przestępstwa i wykroczenia na 1000 mieszkańców	Średnie wyniki uczniów na egzaminie ósmoklasisty [%]	Czytelnicy na 1000 mieszkańców	Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców
Goszczowa	-0,63	-0,43	-0,49	-0,65	-1,02	0,69	-0,80	-0,33	-0,89	-0,96	-0,07	-0,45	-1,30
Karczów	0,15	-0,07	0,04	-0,32	-1,02	-0,57	-0,80	-0,04	-0,89	-0,96	1,07	-0,81	0,63
Kruszyna	-0,62	-0,47	-0,37	-0,29	1,51	-0,57	0,45	-0,50	0,11	0,40	0,20	-0,40	1,16
Krzętów	-0,16	-0,20	-0,25	-0,17	0,04	0,04	-0,50	-0,28	-0,35	-0,21	-0,27	-0,34	-0,28
Myśliwczów	-0,18	-0,31	0,04	0,28	-0,82	0,39	-0,50	0,27	0,95	-0,23	-2,03	-0,27	-0,16
Niedośpielin	-0,16	-0,17	-0,29	-0,26	-0,29	-0,42	0,30	0,26	-0,10	0,67	0,05	0,29	-0,32
Perzyny	-0,75	-0,54	-0,39	0,25	0,87	-0,26	0,15	-0,29	-0,89	-0,96	0,50	-0,81	-1,30
Pratkowice	0,39	-0,09	0,65	-0,42	1,51	0,69	1,10	-0,53	1,89	-0,54	-2,36	-0,49	0,98
Rogi	-0,64	-0,18	-0,96	-0,35	-1,02	0,69	-0,80	-0,84	0,26	-0,17	0,52	-0,42	0,12
Rudka	0,07	-0,15	0,08	-0,18	0,24	0,69	0,15	0,80	1,51	-0,41	-0,57	-0,43	1,67
Sokoła Góra	0,06	-0,03	-0,22	0,16	-0,01	0,69	-0,80	-0,19	0,06	1,42	1,19	-0,22	1,06
Trzebce	-0,33	-0,23	-0,46	-0,50	-1,02	-1,22	-0,80	-0,84	-0,89	0,28	-0,15	-0,44	0,63
Wielgomłyny	-0,08	-0,11	-0,29	0,13	0,24	-0,49	-0,08	0,18	0,00	2,75	0,47	0,78	-0,20
Wielgomłyny Kolonia	-0,11	-0,23	-0,04	-0,78	-1,02	-3,14	-0,80	-0,84	-0,17	-0,80	0,91	0,19	-1,30
Wola Kuźniewska	-0,09	-0,22	-0,05	-0,24	-0,19	0,69	0,45	2,55	-0,89	-0,74	0,44	0,00	1,14
Wola Żyćńska	3,82	3,97	3,77	3,79	-1,02	0,69	3,00	2,30	-0,89	-0,96	-0,46	3,61	-1,30
Zagórze	-0,37	-0,18	-0,62	-0,68	1,51	0,69	-0,80	-0,84	-0,89	1,05	1,32	-0,39	0,06
Zalesie	-0,36	-0,36	-0,14	0,24	1,51	0,69	1,10	-0,84	2,06	0,38	-0,75	0,61	-1,30

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 36. Zestawienie znormalizowanych wskaźników po określeniu stymulanty i destymulanty w sferze społecznej w gminie Wielgomłyny.

SOŁECTWO	Stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do ogółu ludności [%]	Stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym [%]	Stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym [%]	Udział osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Udział bezrobotnych po 50. r. ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych [%]	Korzystający z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 1000 ludności	Korzystający z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 ludności gminy	Przestępstwa i wykroczenia na 1000 mieszkańców	Średnie wyniki uczniów na egzaminie ósmoklasisty [%]	Czytelnicy na 1000 mieszkańców	Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk (degradacja w sferze społecznej)
Goszczowa	-0,63	-0,43	-0,49	-0,65	-1,02	0,69	-0,80	-0,33	-0,89	-0,96	0,07	0,45	1,30	-0,28
Karczów	0,15	-0,07	0,04	-0,32	-1,02	-0,57	-0,80	-0,04	-0,89	-0,96	-1,07	0,81	-0,63	-0,41
Kruszyna	-0,62	-0,47	-0,37	-0,29	1,51	-0,57	0,45	-0,50	0,11	0,40	-0,20	0,40	-1,16	-0,10
Krzętów	-0,16	-0,20	-0,25	-0,17	0,04	0,04	-0,50	-0,28	-0,35	-0,21	0,27	0,34	0,28	-0,09
Myśliwczów	-0,18	-0,31	0,04	0,28	-0,82	0,39	-0,50	0,27	0,95	-0,23	2,03	0,27	0,16	0,18
Niedośpielin	-0,16	-0,17	-0,29	-0,26	-0,29	-0,42	0,30	0,26	-0,10	0,67	-0,05	-0,29	0,32	-0,04
Perzyny	-0,75	-0,54	-0,39	0,25	0,87	-0,26	0,15	-0,29	0	-0,96	-0,50	0,81	1,30	-0,02
Pratkowice	0,39	-0,09	0,65	-0,42	1,51	0,69	1,10	-0,53	1,89	-0,54	2,36	0,49	-0,98	0,50
Rogi	-0,64	-0,18	-0,96	-0,35	-1,02	0,69	-0,80	-0,84	0,26	-0,17	-0,52	0,42	-0,12	-0,33
Rudka	0,07	-0,15	0,08	-0,18	0,24	0,69	0,15	0,80	1,51	-0,41	0,57	0,43	-1,67	0,17
Sokoła Góra	0,06	-0,03	-0,22	0,16	-0,01	0,69	-0,80	-0,19	0,06	1,42	-1,19	0,22	-1,06	-0,07
Trzebce	-0,33	-0,23	-0,46	-0,50	-1,02	-1,22	-0,80	-0,84	-0,89	0,28	0,15	0,44	-0,63	-0,47
Wielgomłyny	-0,08	-0,11	-0,29	0,13	0,24	-0,49	-0,08	0,18	0,00	2,75	-0,47	-0,78	0,20	0,09
Wielgomłyny Kolonia	-0,11	-0,23	-0,04	-0,78	-1,02	-3,14	-0,80	-0,84	-0,17	-0,80	-0,91	-0,19	1,30	-0,60
Wola Kuźniewska	-0,09	-0,22	-0,05	-0,24	-0,19	0,69	0,45	2,55	-0,89	-0,74	-0,44	0,00	-1,14	-0,02
Wola Żyćńska	3,82	3,97	3,77	3,79	-1,02	0,69	3,00	2,30	-0,89	-0,96	0,46	-3,61	1,30	1,28
Zagórze	-0,37	-0,18	-0,62	-0,68	1,51	0,69	-0,80	-0,84	-0,89	1,05	-1,32	0,39	-0,06	-0,16
Zalesie	-0,36	-0,36	-0,14	0,24	1,51	0,69	1,10	-0,84	2,06	0,38	0,75	-0,61	1,30	0,44

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 5. Wskaźnik syntetyczny – sfera społeczna (natężenie zjawisk kryzysowych – im wyższa wartość tym większy kryzys w sferze społecznej)
Źródło: opracowanie własne

Tabela 37. Zestawienie wskaźników w sferze gospodarczej w gminie Wielgomłyny.

Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON (w tym gospodarstw rolnych) na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON (bez gospodarstw rolnych) na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych, które zgłosiły zawieszenie lub zakończenie działalności gospodarczej na 100 mieszkańców
gmina	17	6	-7
Goszczowa	27	6	-9
Karczów	26	4	-12
Kruszyna	22	4	-15
Krzętów	4	4	0
Myśliwczów	24	4	-15
Niedośpielin	6	5	0
Perzyny	22	3	-7
Pratkowice	22	4	-12
Rogi	32	6	-10
Rudka	12	6	0
Sokola Góra	28	5	-17
Trzebce	35	9	-9
Wielgomłyny	6	6	-1
Wielgomłyny Kolonia	1	1	0
Wola Kuźniewska	20	5	-12
Wola Żyćńska	39	11	-33
Zagórze	30	13	-15
Zalesie	32	32	-9

Źródło: opracowanie własne

Tabela 38. Zestawienie wskaźników w sferze technicznej w gminie Wielgomłyny.

Sołectwo	Długość chodników (m) na 100 mieszkańców	Ilość punktów oświetlenia ulicznego (szt.) na 100 mieszkańców	Liczba budynków (mieszkalnych i innych) wpisanych do ewidencji zabytków oraz rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na 100 mieszkańców
gmina	363	18,0	-1,1
Goszczowa	0	12,8	-1,4
Karczów	0	21,3	-0,5
Kruszyna	415	18,8	-2,4
Krzętów	733	11,3	-0,7
Myśliwczów	0	23,5	0,0
Niedośpielin	460	18,2	-2,2
Perzyny	294	6,9	-1,0
Pratkowice	0	12,9	-1,1
Rogi	0	11,2	0,0
Rudka	558	13,1	-0,5
Sokoła Góra	413	20,8	-2,9
Trzebce	422	21,8	-1,4
Wielgomłyny	660	14,9	-1,3
Wielgomłyny Kolonia	392	34,8	0,0
Wola Kuźniewska	0	26,9	-1,8
Wola Żyćńska	0	194,4	-11,1
Zagórze	341	11,4	-0,7
Zalesie	0	19,6	0,0

Źródło: opracowanie własne

Tabela 39. Zestawienie wskaźników w sferze funkcjonalno-przestrzennej w gminie Wielgomłyny.

Sołectwo	Długość sieci wodociągowej (km) na 100 mieszkańców	Długość sieci kanalizacyjnej (m) na 100 mieszkańców	Liczba boisk na 100 mieszkańców
gmina	2,6	563,96	0,1
Goszczowa	0,9	0,00	0,0
Karczów	0,7	0,00	0,0
Kruszyna	1,8	0,00	0,0
Krzętów	2,3	1361,02	0,2
Myśliwczów	4,1	0,00	0,0
Niedośpielin	0,2	1328,17	0,2
Perzyny	3,0	0,00	0,0
Pratkowice	3,8	0,00	0,0
Rogi	2,1	0,00	0,0
Rudka	2,5	0,00	0,0
Sokoła Góra	4,7	0,00	0,0
Trzebce	1,7	0,00	0,0
Wielgomłyny	2,2	1790,96	0,2
Wielgomłyny Kolonia	2,6	282,38	0,0
Wola Kuźniewska	3,3	0,00	0,0
Wola Żyćńska	22,9	0,00	0,0
Zagórze	4,5	0,00	0,3
Zalesie	8,8	0,00	0,0

Źródło: opracowanie własne

Tabela 40. Zestawienie wskaźników w sferze środowiskowej w gminie Wielgomłyny.

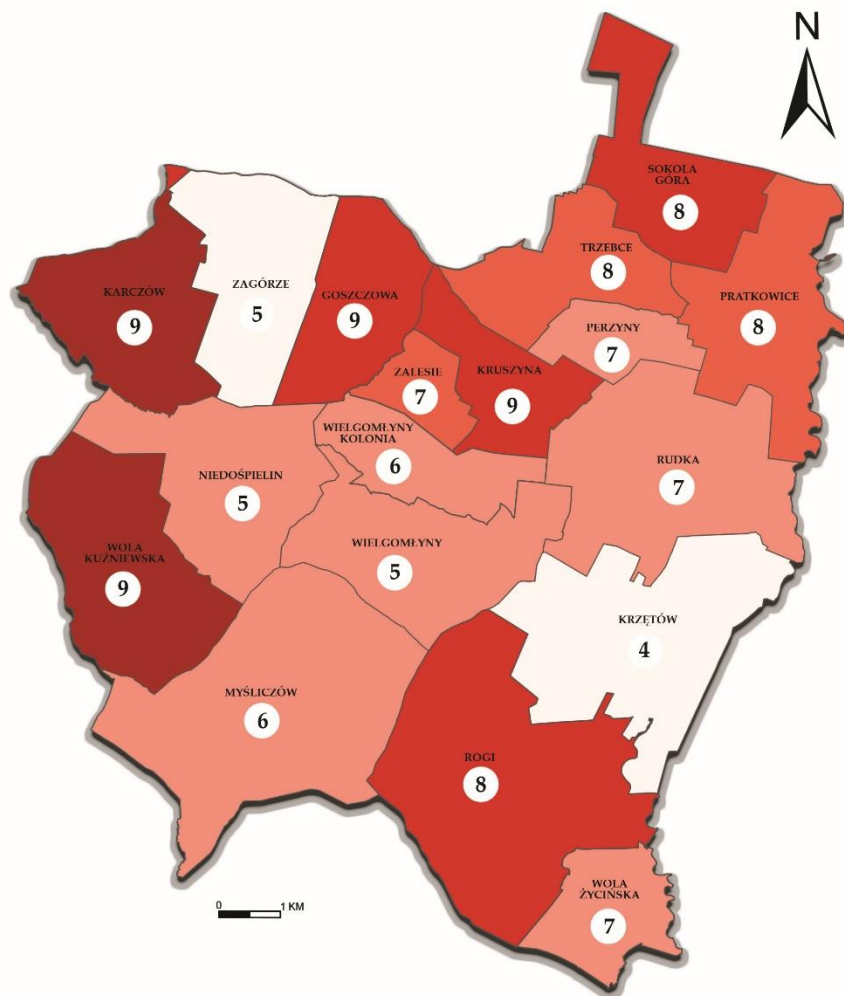
Sołectwo	Szacunkowa ilość odpadu azbestowego (kg) na 100 mieszkańców	Liczba budynków ogrzewanych węglem na 100 mieszkańców	Udział procentowy powierzchni gminy nieobjętej POChK
gmina	168160	10,53	36,40%
Goszczowa	216115	9,63	77,70%
Karczów	217307	11,37	41,30%
Kruszyna	215641	15,43	98,70%
Krzętów	138439	4,33	0,00%
Myśliwczów	176585	6,21	14,30%
Niedośpielin	130689	5,57	100,00%
Perzyny	32431	19,61	42,00%
Pratkowice	258044	12,99	0,00%
Rogi	202101	13,29	0,00%
Rudka	220799	11,82	0,00%
Sokola Góra	170362	13,95	59,10%
Trzebce	234740	12,08	80,70%
Wielgomłyny	145554	4,74	64,60%
Wielgomłyny Kolonia	0	13,90	100,00%
Wola Kuźniewska	224048	16,05	61,80%
Wola Żyćńska	452333	244,44	0,00%
Zagórze	163329	8,42	38,40%
Zalesie	293938	37,50	100,00%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 41. Liczba wskaźników, które osiągnęły wartości gorsze niż średnia gminy w sferze: gospodarczej, technicznej, funkcjonalno-przestrzennej oraz środowiskowej w podziale na jednostki analityczne w gminie Wielgomłyny.

Sołectwo	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna	Sfera środowiskowa	Wskaźnik sfery pozaspołecznej
Goszczowa	1/3	3/3	3/3	2/3	9
Karczów	2/3	1/3	3/3	3/3	9
Kruszyna	2/3	1/3	3/3	3/3	9
Krzętów	2/3	1/3	1/3	0/3	4
Myśliwców	2/3	1/3	2/3	1/3	6
Niedośpielin	2/3	1/3	1/3	1/3	5
Perzyny	1/3	2/3	2/3	2/3	7
Pratkowice	2/3	2/3	2/3	2/3	8
Rogi	1/3	2/3	3/3	2/3	8
Rudka	1/3	1/3	3/3	2/3	7
Sokola Góra	2/3	1/3	2/3	3/3	8
Trzebce	1/3	1/3	3/3	3/3	8
Wielgomłyny	1/3	2/3	1/3	1/3	5
Wielgomłyny Kolonia	2/3	0/3	2/3	2/3	6
Wola Kuźniewska	2/3	2/3	2/3	3/3	9
Wola Życińska	1/3	2/3	2/3	2/3	7
Zagórze	1/3	2/3	1/3	1/3	5
Zalesie	1/3	1/3	2/3	3/3	7

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 6. Wskaźnik syntetyczny – suma wskaźników dla sfer pozaspołecznych, które uzyskały wartość mniej korzystną niż średnia dla gminy Wielgomłyny.
Źródło: opracowanie własne

Tabela 42. Zestawienie wskaźników uzyskanych we wszystkich analizowanych sferach w gminie Wielgomłyny.

Sołectwo	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna	Sfera środowiskowa
Goszczowa	-0,28	1/3	3/3	3/3	2/3
Karczów	-0,41	2/3	1/3	3/3	3/3
Kruszyna	-0,10	2/3	1/3	3/3	3/3
Krzętów	-0,09	2/3	1/3	1/3	0/3
Myśliwczów	0,18	2/3	1/3	2/3	1/3
Niedośpielin	-0,04	2/3	1/3	1/3	1/3
Perzyny	-0,02	1/3	2/3	2/3	2/3
Pratkowice	0,50	2/3	2/3	2/3	2/3
Rogi	-0,33	1/3	2/3	3/3	2/3
Rudka	0,17	1/3	1/3	3/3	2/3
Sokoła Góra	-0,07	2/3	1/3	2/3	3/3
Trzebce	-0,47	1/3	1/3	3/3	3/3
Wielgomłyny	0,09	1/3	2/3	1/3	1/3
Wielgomłyny Kolonja	-0,60	2/3	0/3	2/3	2/3
Wola Kuźniewska	-0,02	2/3	2/3	2/3	3/3
Wola Żyćńska	1,28	1/3	2/3	2/3	2/3
Zagórze	-0,16	1/3	2/3	1/3	1/3
Zalesie	0,44	1/3	1/3	2/3	3/3

Źródło: opracowanie własne

IV. WYNIKI I PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ

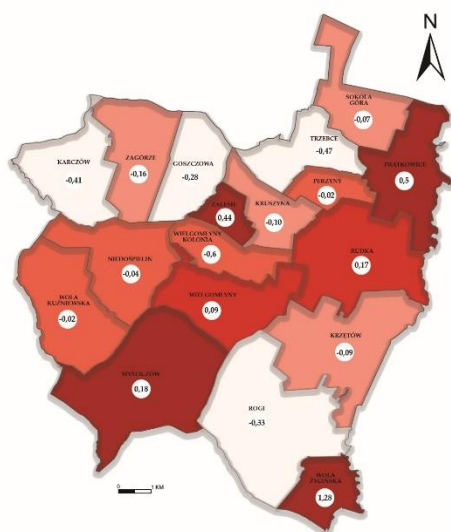
Diagnoza, na podstawie której wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji oparta została na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim problemy społeczne w gminie Wielgomłyny (warunek konieczny wyznaczenia obszaru zdegradowanego i w ślad za tym obszaru rewitalizacji) uwzględnieniem sytuacji kryzysu w przynajmniej jednej z pozostałych czterech sfer: gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej oraz środowiskowej. Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a potem obszaru rewitalizacji określono listę potencjalnych wskaźników, które posłużyły w pierwszej kolejności do analizy porównawczej sytuacji gminy na tle regionu, ale przede wszystkim - do przestrzennego zobrazowania zróżnicowania wewnętrznego w skali gminy pomiędzy poszczególnymi jednostkami przestrzennymi tj. 18 sołectwami.

Analizę porównawczą oparto na danych porównawczych dla województwa łódzkiego, powiatu radomszczańskiego i gminy Wielgomłyny opublikowanych przez GUS, w tym pozyskano szereg szczegółowych danych z Banku Danych Lokalnych GUS. Analizę szczegółową porównującą sołectwa wykonano na podstawie danych z Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgomłynach oraz badań własnych.

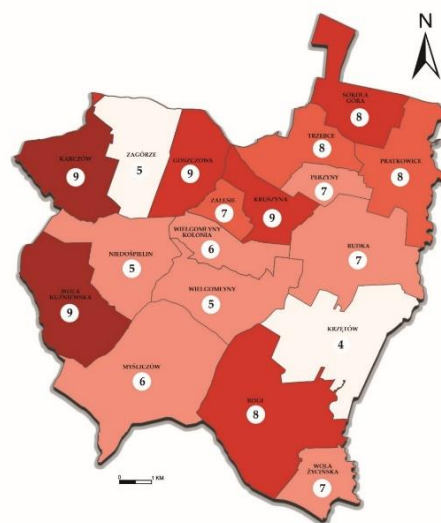
Obszar zdegradowany to teren, na którym zdiagnozowano stan kryzysowy, czyli odznaczające się współistnienie negatywnych zjawisk występujących w skali gminy przede wszystkim w sferze społecznej oraz w przynajmniej jednej z pozostałych sfer pozaspołecznych: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Zgodnie z przyjętą metodologią obszar zdegradowany objął jednostki sołectw, dla których sumaryczny wskaźnik syntetyczny zjawisk społecznych przyjął wartość większą niż 0 oraz zidentyfikowano na ich terenie zjawiska problemowe występujące w minimum jednej z pozostałych sfer. Pewnym niewielkim odstępstwem było uwzględnienie wyniku, jaki na poziomie analizy wskaźnikowej uzyskało sołectwo Krzętów – 0,09. Uczyniono tak jednak z uwagi na wynik bardzo bliski 0, a jednocześnie z uwagi na nagromadzenie problemów oraz bardzo ważne znaczenie sołectwa dla rozwoju gospodarki gminy opartej na turystyce przy jednocześnie bardzo dużej liczbie mieszkańców i nagromadzonych problemach społecznych i infrastrukturalnych, co wykazało także badanie ankietowe. Należy też podkreślić bardzo liczne i spójne wnioski skierowane do Urzędu Gminy od mieszkańców sołectwa, dotyczące potrzeb rewitalizacji, złożone na etapie badania oczekiwań społecznych w zakresie rewitalizacji.

W oparciu o wskaźnik syntetyczny obliczony dla sfery społecznej jako jednostki dotknięte kryzysem społecznym wskazano następujące sołectwa: Wola Życińska (wskaźnik stopnia kryzysu w sferze społecznej 1,28) Pratkowice (0,5), Zalesie (0,44), Myśliwczów (0,18), Rudka (0,17), Wielgomłyny (0,09), i Krzętów (-0,09). Wszystkie te sołectwa wykazują stan kryzysu w sferach pozaspołecznych: Wola Życińska (wskaźnik stopnia kryzysu w sferach pozaspołecznych 7) Pratkowice (8), Zalesie (7), Myśliwczów (6), Rudka (7), Wielgomłyny (5), i Krzętów (4). Wszystkie więc kwalifikują się do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji po spełnieniu wymogów co do łącznej powierzchni (nie więcej niż 20% powierzchni gminy) i liczby mieszkańców (nie więcej niż 30% mieszkańców całej gminy).

a. Stan kryzysu w sferze społecznej

b. Stan kryzysu w sferach pozaspołecznych

Rysunek 7. Zestawienie wyników współczynników określających poziom stanu kryzysu w sferze społecznej i sferach pozaspołecznych.

V. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, obszar zdegradowany może zostać wyznaczony w przypadku występowania na jego terenie **koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego z negatywnych zjawisk o charakterze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym.**

Występowanie koncentracji negatywnych zjawisk społecznych stanowi zatem **warunek konieczny** wyznaczenia obszaru zdegradowanego. Jednocześnie samo występowanie problemów społecznych nie jest wystarczające – konieczne jest również stwierdzenie występowania co najmniej jednego negatywnego zjawiska w pozostałych sferach wskazanych w ustawie.

W związku z powyższym w ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy poszczególnych jednostek przestrzennych pod kątem występowania i koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz ich współwystępowania z negatywnymi zjawiskami w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Na podstawie przeprowadzonych analiz wyznaczono **obszar zdegradowany**, obejmujący jednostki, w których zidentyfikowano koncentrację negatywnych zjawisk społecznych oraz występowanie co najmniej jednego negatywnego zjawiska o charakterze pozaspołecznym.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji i jego podobszarów

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o rewitalizacji obszar rewitalizacji stanowi całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującą się **szczególną koncentracją negatywnych zjawisk**, na której, z uwagi na jej istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić działania rewitalizacyjne. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji obszar rewitalizacji nie może być większy niż **20% powierzchni gminy** oraz zamieszkały przez więcej niż **30% liczby mieszkańców gminy**.

Dla analizowanej gminy wartości graniczne wynoszą:

Maksymalna powierzchnia obszaru rewitalizacji:

$$20\% \times 123,1 \text{ km}^2 = \mathbf{24,62 \text{ km}^2}$$

Maksymalna liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji:

$$30\% \times 4248 \text{ mieszkańców (stan na 31.12.2025 r.)} = \mathbf{1274,4 \text{ mieszkańców}}$$

W związku z tym obszar rewitalizacji nie może obejmować więcej niż **1274 mieszkańców**.

Delimitacja przestrzenna obszaru rewitalizacji

W związku z liczbą mieszkańców jednostek, w których zidentyfikowano jednocześnie koncentrację negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywne zjawiska w co najmniej jednej

ze sfer pozaspołecznych, konieczne było przeprowadzenie szczegółowej delimitacji przestrzennej obszaru rewitalizacji.

Delimitację przeprowadzono z uwzględnieniem **rzeczywistego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów oraz przestrzennego rozmieszczenia ludności**. Analizie poddano w szczególności strukturę funkcjonalno-przestrzenną jednostek zakwalifikowanych do obszaru zdegradowanego, identyfikując tereny zamieszkałe oraz tereny niezamieszkałe, o różnych funkcjach i sposobach użytkowania.

W ramach szczegółowej delimitacji z granic podobszarów rewitalizacji **wyłączono tereny niezamieszkałe**, które ze względu na charakter zagospodarowania i sposób użytkowania nie są miejscem koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz nie stanowią bezpośredniego obszaru występowania zidentyfikowanych problemów społecznych.

Takie podejście pozwoliło na precyzyjniejsze określenie granic obszaru rewitalizacji oraz skoncentrowanie planowanych działań na terenach zamieszkałych, na których zidentyfikowano rzeczywistą koncentrację zjawisk kryzysowych.

Szczególny sposób delimitacji zastosowano w przypadku **sołectw Myśliwczów i Krzętów**, w odniesieniu do których przy określaniu ostatecznego zasięgu podobszarów uwzględniono, obok analizy przestrzennej i sposobu zagospodarowania, również wyniki konsultacji społecznych dotyczących potrzeb i oczekiwań związanych z procesem rewitalizacji, zgłoszonych przez mieszkańców gminy.

W ramach delimitacji wykorzystano w szczególności wyniki **badania ankietowego oraz spotkania konsultacyjnego z sołtysami**, które stanowiły dodatkowe źródło informacji o lokalnych potrzebach i problemach związanych z rewitalizacją.

Granice podobszarów rewitalizacji zostały zatem określone z uwzględnieniem **wyników diagnozy zjawisk kryzysowych, istniejącego zagospodarowania, sposobu użytkowania terenów, rozmieszczenia ludności oraz wyników konsultacji społecznych**.

Przyjęty sposób delimitacji pozwolił zachować bezpośredni związek pomiędzy zidentyfikowanymi problemami a przestrzennym zasięgiem obszaru rewitalizacji, a jednocześnie umożliwił uwzględnienie specyfiki funkcjonalno-przestrzennej poszczególnych jednostek.

Ostateczny zasięg proponowanego obszaru rewitalizacji został określony z uwzględnieniem ustawowych ograniczeń dotyczących jego maksymalnej powierzchni oraz liczby mieszkańców. W wyniku przeprowadzonej delimitacji wyznaczono **podobszary rewitalizacji**, których łączna powierzchnia oraz liczba mieszkańców nie przekraczają wartości określonych w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

Obliczenia dotyczące wyznaczenia podobszarów rewitalizacji

W poniższej tabeli przedstawiono powierzchnię i liczbę mieszkańców poszczególnych podobszarów rewitalizacji, z uwzględnieniem przeprowadzonej delimitacji przestrzennej oraz terenów wyłączonych z ich granic ze względu na charakter zagospodarowania i brak zamieszkania oraz konsultacje społeczne.

Tabela 43. Powierzchnia i liczba mieszkańców podobszarów rewitalizacji.

Podobszar rewitalizacji	Powierzchnia [km ²]	Liczba mieszkańców	Udział w powierzchni gminy [%]	Udział mieszkańców gminy [%]
Pratkowice	4,36	81	3,54	1,90
Wielgomłynny	5,39	541	4,38	12,74
Rudka	3,38	80	2,75	1,88
Myśliwczów	2,64	143	2,14	3,37
Zalesie	1,92	55	1,56	1,29
Krzętów	1,08	294	0,88	6,92
Wola Życińska	0,75	13	0,61	0,30
łącznie	19,52	1207	15,86	28,41
Limit ustawowy	24,62	1274	20	30

Źródło: opracowanie własne.

Szczegółowe obliczenia powierzchni podobszarów rewitalizacji

W wyniku przeprowadzonej delimitacji przestrzennej, z uwzględnieniem sołectw, w których wykazano koncentrację negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywnych zjawisk w co najmniej jednej ze sfer pozaspółecznych, ustalono następujące powierzchnie podobszarów:

1. **Podobszar Krzętów** – 1,08 km²
2. **Podobszar Wielgomłynny** – 5,39 km²
3. **Podobszar Myśliwczów** – 2,64 km²
4. **Podobszar Wola Życińska** – 0,75 km²
5. **Podobszar Pratkowice** – 4,36 km²
6. **Podobszar Rudka** – 3,38 km²
7. **Podobszar Zalesie** – 1,92 km²

łączna powierzchnia podobszarów rewitalizacji – 19,52 km²

Liczba mieszkańców podobszarów rewitalizacji

Liczba mieszkańców poszczególnych podobszarów rewitalizacji przedstawia się następująco:

1. **Podobszar Wielgomłynny (w granicach podobszaru uwzględniono teren szkoły)** – 541 mieszkańców;
2. **Podobszar Krzętów 1 i 2** – 294 mieszkańców;
3. **Podobszar Myśliwczów** – 143 mieszkańców;
4. **Podobszar Wola Życińska** – 13 mieszkańców;

5. **Podobszar Pratkowice** – 81 mieszkańców;
6. **Podobszar Rudka** – 80 mieszkańców;
7. **Podobszar Zalesie** – 55 mieszkańców.

Łączna liczba mieszkańców podobszarów rewitalizacji – 1207 mieszkańców.

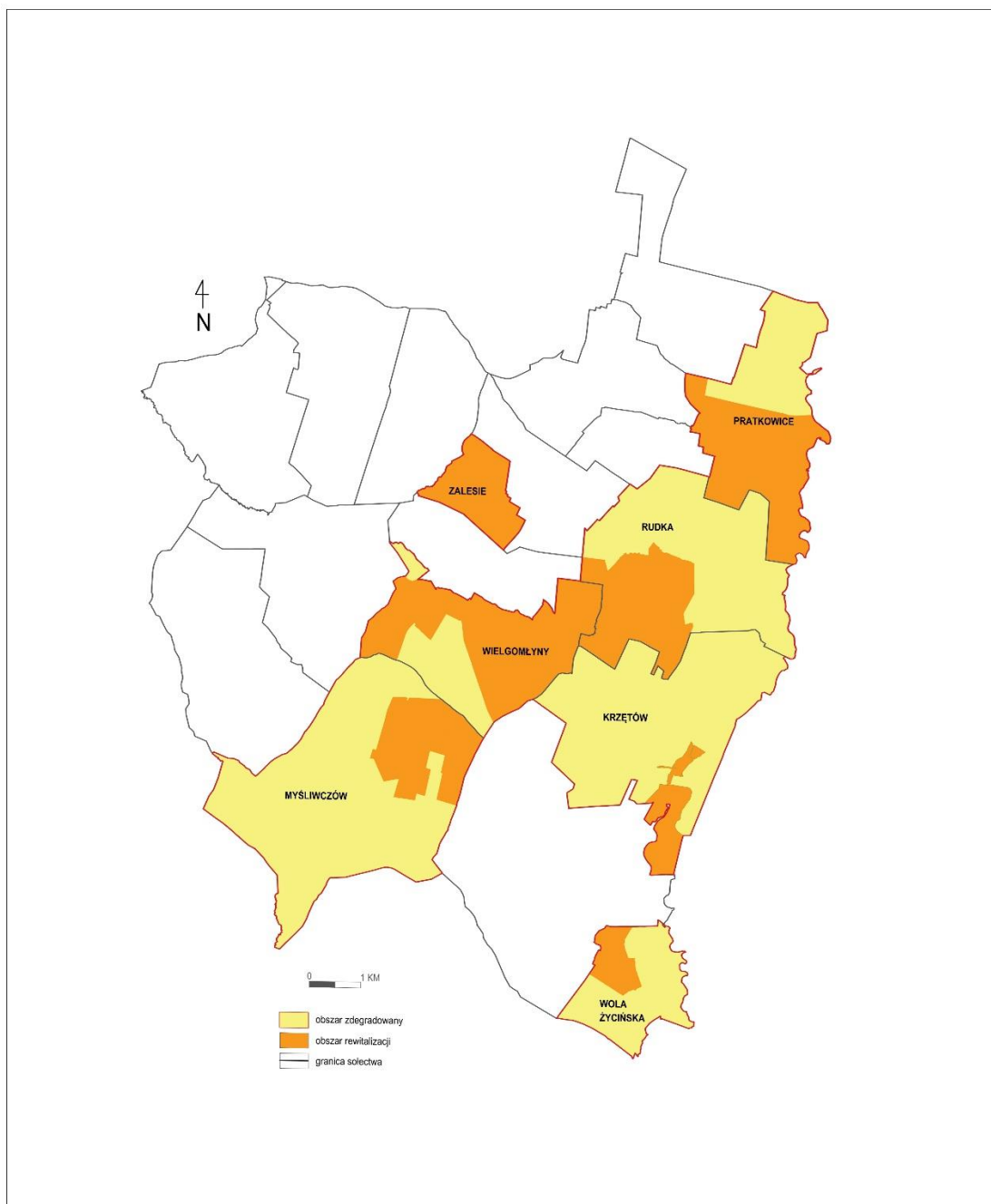
Podsumowanie delimitacji

Wyznaczony w gminie Wielgomłyny **obszar zdegradowany** (tj. teren 7-miu wskazanych sołectw) zamieszkuje **1938 osób** i obejmuje on powierzchnię **54,34 km²**. Procentowy udział liczby mieszkańców obszaru zdegradowanego w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców gminy wynosi **45,62 %**, natomiast powierzchnia obszaru zdegradowanego stanowi **44,14 %** powierzchni gminy. Wg wymogów ustawowych jest to obszar za duży i zamieszkiwany przez zbyt dużą liczbę osób, stąd należało dokonać jego ograniczenia wskazując obszar rewitalizacji.

W granicach **obszaru rewitalizacji** wyznaczono 7 **podobszarów rewitalizacji**, których łączna powierzchnia wynosi **19,52 km²**, a liczba mieszkańców **1207 osób**. Tym samym obszar rewitalizacji mieści się w ustawowych limitach określonych w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, tj. nie przekracza 20% powierzchni gminy (tj. **24,62 km²**) oraz nie obejmuje więcej niż 30% jej mieszkańców (tj. nie więcej niż **1274 osób**).

Przeprowadzona delimitacja pozwoliła na wyodrębnienie terenów, na których koncentracja zjawisk kryzysowych jest szczególnie istotna z punktu widzenia potrzeb społecznych i rozwoju lokalnego, przy jednoczesnym uwzględnieniu istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, sposobu zagospodarowania terenów oraz wyników konsultacji społecznych.

Powyżej wyznaczone podobszary rewitalizacji stanowią wstępną propozycję delimitacji i zostaną poddane konsultacjom społecznym. Kolejnym etapem prac będzie przeprowadzenie badań społecznych dotyczących potrzeb w zakresie rewitalizacji, których celem będzie pogłębienie diagnozy problemów i potrzeb mieszkańców oraz rozpoznanie lokalnych potencjałów i oczekiwań związanych z planowanymi działaniami rewitalizacyjnymi. Wyniki konsultacji społecznych i badań będą stanowiły podstawę do weryfikacji proponowanych granic podobszarów oraz dalszych prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji.

Rysunek 8. Obszar zdegradowany oraz podobszary rewitalizacji Gminy Wielgomłyny wskazany do konsultacji społecznych przed jego ustanowieniem.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Liczba mieszkańców w poszczególnych jednostkach analitycznych – sołectwach w 2024 r....	8
Tabela 2. Liczba mieszkańców ulic w miejscowości Krzętów w 2024 r.	9
Tabela 3. Bilans demograficzny w gminie Wielgomłyny w 2024 r.	10
Tabela 4. Bilans migracji w gminie Wielgomłyny w 2024 r.	11
Tabela 5. Współczynnik starości demograficznej w gminie Wielgomłyny w 2024 r. [%].....	13
Tabela 6. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Wielgomłyny w 2024 r. [%]	14
Tabela 7. Wskaźnik indeksu starości w gminie Wielgomłyny w 2024 r. [%]	15
Tabela 8. Mieszkańcy poszczególnych jednostek analitycznych korzystający z pomocy społecznej w gminie Wielgomłyny w 2024 r.	16
Tabela 9. Bezrobotni zarejestrowani względem wieku (z uwzględnieniem bezrobotnych w szczególnej sytuacji) w gminie Wielgomłyny na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego w latach 2020-2024	17
Tabela 10. Bezrobotni zarejestrowani względem wykształcenia w gminie Wielgomłyny na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego w latach 2020-2024.....	18
Tabela 11. Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radomsku, zamieszkałych na terenie gminy Wielgomłyny w 2024 r.	19
Tabela 12. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Wielgomłyny w 2024 r. [%].	20
Tabela 13. Udział osób bezrobotnych długotrwale w ogólnej liczbie bezrobotnych w gminie Wielgomłyny w 2024 r. [%].	20
Tabela 14. Udział osób bezrobotnych po 50. r.ż. w ogólnej liczbie bezrobotnych w gminie Wielgomłyny w 2024 r. [%].	21
Tabela 15. Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych.....	22
Tabela 16. Beneficjenci pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w latach 2021-2024 w gminie Wielgomłyny na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego.....	23
Tabela 17. Korzystający z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców w gminie Wielgomłyny w 2024 r.	24
Tabela 18. Korzystający z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 1000 mieszkańców w gminie Wielgomłyny w 2024 r.	24
Tabela 19. Wskaźniki dotyczące przestępczości w latach 2020-2024 w powiecie radomszczańskim i województwie łódzkim.	25
Tabela 20. Przestępstwa i wykroczenia na 1000 mieszkańców w gminie Wielgomłyny w 2024 r.	25
Tabela 21. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2020-2024 w gminie Wielgomłyny na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego [%].	26
Tabela 22. Wyniki egzaminu ósmoklasisty osiągnięte przez uczniów z poszczególnych sołectwach w gminie Wielgomłyny w 2023 r. [%].	27
Tabela 23. Czytelnictwo w gminie Wielgomłyny w latach 2020-2024 na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego.	28
Tabela 24. Liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców w gminie Wielgomłyny w 2024 r.	28
Tabela 25. Liczba świetlic na 1000 mieszkańców w gminie Wielgomłyny w 2024 r.	29
Tabela 26. Organizacje pozarządowe na 1000 mieszkańców w gminie Wielgomłyny w 2024 r.	30
Tabela 27. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2020-2024 w gminie Wielgomłyny na tle województwa łódzkiego i powiatu radomszczańskiego.	31

Tabela 28. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1000 mieszkańców w gminie Wielgomłyny.....	31
Tabela 29. Liczba budynków opalanych paliwami stałymi (węgiel i węglopodobne) zgłoszonych do CEEB.	33
Tabela 30. Korzystający z instalacji technicznych w % ludności w gminie Wielgomłyny na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego w latach 2021-2024.	35
Tabela 31. Sieć kanalizacyjna w gminie Wielgomłyny w 2024 r.	35
Tabela 32. Sieć wodociągowa w gminie Wielgomłyny w 2024 r.	36
Tabela 33. Liczba budynków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków w gminie Wielgomłyny w 2024 r.	38
Tabela 34. Zestawienie wskaźników w sferze społecznej w gminie Wielgomłyny.	42
Tabela 35. Zestawienie znormalizowanych wskaźników w sferze społecznej w gminie Wielgomłyny.	43
Tabela 36. Zestawienie znormalizowanych wskaźników po określeniu stymulanty i destymulanty w sferze społecznej w gminie Wielgomłyny.	44
Tabela 37. Zestawienie wskaźników w sferze gospodarczej w gminie Wielgomłyny.	46
Tabela 38. Zestawienie wskaźników w sferze technicznej w gminie Wielgomłyny.	47
Tabela 39. Zestawienie wskaźników w sferze funkcjonalno-przestrzennej w gminie Wielgomłyny.	48
Tabela 40. Zestawienie wskaźników w sferze środowiskowej w gminie Wielgomłyny.	49
Tabela 41. Liczba wskaźników, które osiągnęły wartości gorsze niż średnia gminy w sferze: gospodarczej, technicznej, funkcjonalno-przestrzennej oraz środowiskowej w podziale na jednostki analityczne w gminie Wielgomłyny.	50
Tabela 42. Zestawienie wskaźników uzyskanych we wszystkich analizowanych sferach w gminie Wielgomłyny.	52
Tabela 43. Powierzchnia i liczba mieszkańców podobszarów rewitalizacji.	57
 Rysunek 1. Położenie gminy Wielgomłyny.....	7
Rysunek 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ogóle ludności gminy Wielgomłyny [%] w latach 2020-2024.	12
Rysunek 3. Beneficjenci pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w latach 2021-2024 w gminie Wielgomłyny na tle powiatu radomszczańskiego i województwa łódzkiego.	23
Rysunek 4. Mapa położenia Piliczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolnej Widawki w gminie Wielgomłyny.	34
Rysunek 5. Wskaźnik syntetyczny – sfera społeczna (natężenie zjawisk kryzysowych – im wyższa wartość tym większy kryzys w sferze społecznej)	45
Rysunek 6. Wskaźnik syntetyczny – suma wskaźników dla sfer pozaspołecznych, które uzyskały wartość mniej korzystną niż średnia dla gminy Wielgomłyny.	51
Rysunek 7. Zestawienie wyników współczynników określających poziom stanu kryzysu w sferze społecznej i sferach pozaspołecznych.	54
Rysunek 8. Obszar zdegradowany oraz podobszary rewitalizacji Gminy Wielgomłyny wskazany do konsultacji społecznych przed jego ustanowieniem.	59